

MAGYARI HÍR

HUNGARIA
Tp.

T. „Dunaposta“

BUDAPEST
Postafiók 151.

Igazgató és felelősszerkesztő:
dr. Paál Árpád

Laptulajdonos: **SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R-T.**
Törv. lajstromszám:
Trib. Bihar III. Nr. ord. 11/11 Jun. 1938.

Főszerkesztő: **dr. Gyártás Elemér**

Királyi szavak: „Az ország alaprétegének a lelkét és szükségleteit tüzetesen vizsgálva, a valódi román lényegét vizsgálod és érted meg. És milyen elapadhatatlan lelki hincsekkel gyűjthetsz ezzel az érintkezéssel. — Más földművest ismertem meg így, mint a könyvek parasztját, olyan parasztot, amelyei csak a tanító és az újonc-kiképző tiszt láthat meg igaz valójában.“

Hitler nürnbergi beszéde enyhülést hozott az európai politika feszült légkörében

A nyugati nagyhatalmak megértéssel fogadják a német vezérkancellár békekészségét. — Párizs és London közhangulatára megnyugtatólag hatott Hitler beszéde, mely továbbra is nyitva hagyja a tárgyalások útját

Hitler beszéde után a cseh-német válság elérte csúcspontját

Nürnbergből jelenik: Hétfőn este a nürnbergi Konzerthalleban Hitler birodalmi vezér és kancellár elmondotta az egész világ feszült érdeklődéssel várt beszédét. Jellemző arra a nagy jelentőségre, amelyet a beszédnek tulajdonítottak, hogy az amerikai National Broadcasting Company 70 rádióállomása és a Columbia Broadcasting System 124 állomása közvetítette a német birodalom vezérének szavait.

Beszéde bevezető részében Hitler visszapillantást vetett a nemzeti szocializmus küzdelmes, de egyre nagyobb sikerekben gazdag múltjára. A nemzeti szocializmust — úgy mond — ma már az egész német nép magáévá tette.

A világdemokrácia mesterkedésének erélyes bírálata

— Azt látjuk, — mondotta, — hogy az úgynevezett nemzetközi világdemokrácia, mely mindig azt hirdette, hogy a népek szabadságáért, egyenjogúságáért és önrendelkezéséért küzd, összefog és együttműködik a moszkvai bolsevizmussal. Azt állítják a demokráciák, hogy a népek boldogítására csak ők vannak hivatva és mit látunk, azt, hogy a világon mindössze két ország van, amelyek lakossága 99 százalékig kormánya mögé sorakozik és azok sem demokráta államok. A demokráciák még a bolsevista államforma dicséretére is hajlandók, pedig a bolsevizmus önmagát nyíltan a proletáriátus diktatúrájának nevezi. A történelem borzalmas kigunyó-lása, hogy a véreskezű bolsevista rendszer képviselője Genfben disztinktív foglalt helyet a demokráciák testületében.

Küzdenek, mint mondják, a kisméretű jogaiért. De képesek rá, hogy ha szükségesnek látszik, egyszerűen elpusztítsák a kis nemzeteket.

A bennszülöttek tömegeit megkérdezés nél-

kül bekebeleztek és uralmuk alá hajtották. De mikor Németországot kérte, hogy adják vissza gyarmatait, határozottan nem akartak róla. És ugyanezek a demokráciák a saját gyarmataikon nem állják, hogy bombákkal és repülőgépekkel bírják jobban belátásra a népeket. Ezek azok a híres civilizáló bombák. Ugyanakkor arról panaszkodnak, hogy Németország, az utóbbi időben Olaszország is, embertelen módon bánik a zsidókkal. Arra viszont nem hajlandók, hogy a zsidókat befogadják és kijelentik, hogy nincs hely számukra. Segíteni nem akarnak: bölcs tanácsokat adni azonban igen. En egyébként teljes nyíltsággal beismerem hogy szívesebben veszem, ha olyan valaki zsidó, aki nem tud kifosztani, mintha valaki kifoszt, de ugyanakkor dicsér. Ma szídnak bennünket, de legalább meg tudjuk akadályozni, hogy Németországot kifosszák. Az előző német birodalmat 15 éven keresztül szípolozták és a köszönet annyi volt érte, hogy Németországot akkor derék demokráta államnak nevezték.

(Tudósításunk folytatása a 2-ik oldalon.)

Az egység nevében az egység ellen

(P. I.) A nürnbergi nemzeti szocialista pártnapokat és az azokon elhangzott beszédeket az egész világ a legnagyobb érdeklődéssel várta. Ez az érdeklődés Hitler vezér kancellár hétfői esti beszéde alkalmával — úgy gondolom — a tetőfokára hágott. A felelőtlen találgatások egész sora igyekezett már előzőleg is a várakozás feszültségét fokozni. A Német Birodalom iránt ellenséges érzelű baloldali sajtó háborús félelem terjesztésével töltötte ki ezt a várakozást.

Ma már a nürnbergi napok és Hitler nagyon várt beszéde után vagyunk.

A háború esélyei nem nőttek. Néhány igazságot pedig keményen és határozottan megfogalmaztak és a képmutatató diplomáciai világ szemébe vágta.

A német külpolitika sulya ma a szudéták kérdésén van. De itt találkozik ma az egész világ érdeklődése is. Nem lehet tehát csodálkozni azon, hogy Hitler vezérkancellár határozott formában nyilatkozott ebben a kérdésben. Ez volt az izgalmas várakozás főtárgya is.

De éppen olyan fontosnak kell tartanunk a pártnapok és az elhangzott beszédek egy következetesen kihangsúlyozott és nyomatékosan kiemelt gondolatát: a Harmadik Birodalom belső egységét. A nemzeti szocialista Németország büszke erre a szilárd egységre és többször elhangzott már az a kijelentés, hogy a Német Birodalom sohasem volt annyira egységes és szilárd, mint éppen ma. A pártatlan vizsgáló valóban nagyon sok vonatkozásban feltalálhatja ennek a sokat hangoztatott egységnek a bizonyítékát. De nem mindenben. Sőt talán a legfontosabb kérdésekben aggasztó jelenségekre fog bukkanni.

A szudéta németek kérdése és a vele kapcsolatos nemzetközi állásfoglalások elegendőnek bizonyultak a németellenes kirohanások táplálására. Így azután keveset hallottunk most baloldali részről a német püspökök fuldai konferenciájáról. Pedig úgy a maguk szájaize szerint kövér falatokat találhattak volna. Az ausztriai szerzetesiskolák bezárása, amely mostani híradások szerint a német egyházellenes belpolitikai irányzat legújabb lépése, szintén ilyen alkalom lett volna. Ma azonban még feleslegesebb ez a taktika számára. A szudéták kérdésében vigan puffogatják a demokrácia arzenáljának minden fegyverét. Az európai béke érdekétől kezdve a demokráciák igazságáig és a diktatúrák barbárságáig minden lehető érvet felhoztak már a baloldali igazság megtámogatására.

Pedig úgy a fuldai konferencia, mint az ausztriai szerzetesiskolák bezárása súlyos belső válságokra utalnak és bizony kérdéssé teszik a sokat hangoztatott belső egységet és szilárdságot. Sajnálatos és tragikus az az európai gondolat számára, hogy az az állam, amely a világháború után a legtöbbet tett a megcsúfolt igazságok rehabilitálására, nem tudja megtalálni igazi egyensúlyát, az annyira hangoztatott belső egységet és szilárdságot.

A német püspökök fuldai konferenciáján nyíltan és határozottan megállapították, hogy a német nép lelki egységét veszély fenyegeti. „Mi német püspökök — hangzik a konferen-

pásztorlevélben — ismételten és reértést kizáróan, őszintén hitet és hazánkhoz új formájában is polgári kötelességeinket is lelki-üljesítettük. Ma azonban nyíltan új világnézeti mozgalom fejlődésével kapcsolatban egyre világosabban lát- szik, hogy maguk a vezető körök sem akarnak velünk és az Egyházzal igazi és tartós megegyezést... Olyan irányzat kerekedett felül, amely az Egyház megsemmisítésére törekszik és nem arra, hogy béke, vagy akár csak elviselhető, egymásmelletti élet alakuljon ki az Egyház és állam között... Szenvedélyükben félreismerik talán, hogy a kereszténység körüli harc most már a német nép aggasztó széthasadásához vezet, ami a népközönségi gondolat megsemmisülését jelenti és minden más módon, csak építőn nem hat.

A helyzet tragikuma csak nő azáltal, hogy ezt az egységbeosztást éppen az egység megszilárdítása nevében folytatják. A német püspökök az idők és emberek felett álló igazságok magaslatairól látják ezt a tragikumot. Világosan látják a népi egységet fenyegető nagy veszélyt és habár a Birodalom ellenségeinek tartják őket, ha félreértés és gyalázat éri is őket, bátran hangzik a szavuk a krisztusi öröhről: „Nem a nép és állam ellen folyik harcunk, hanem az államért és a népért és pedig azok ellen, akiket az apostoli jellem bátorságával mint mépünk ellenségeit kell megbélyegeznünk.”

A német katolicizmus már számos esetben és kétségbevonhatatlan tettekkel bebizonyította azt, hogy a népi egységhez lényeges alkotóelemekkel járult hozzá. A Saar-vidék és a Szudéta-vidék majdnem szentiszta katonakussága kinyithatta volna a vakoskodók szeméit. Kétségtelen azonban, hogy fanatikus rosszakarat dolgozik a helyzet elmérgesítésén.

A fuldai pástorlevél semmi kétséget sem hagy most már aziránt, hogy a sokat hangoztatott belső egység ma már nem teljes és nem szilárd. Mert a nép egységének lényeges alkotóeleme éppen a hitbeli vallásos meggyőződés szabadsága és a természetfölötti és lelki dolgokat megillető magasabbrendűség érvényesülése. Időben és eseményekben torló és éppen ezért múló értékek állanak szemben általános és egyetemes értékekkel. Csak az igazi belső egység rovására történik ez a szembeállítás. A harc kimenetele sem kétséges. Csak éppen tragikus. Mert ismételtük, hogy a kicsinyesség harcába sodródott nagy igazságok, értékek és tettek is kárát vallhatják.

Még emlékeztetünk Mussolini nagy művére, a római kérdés rendezésére. Ismerjük a duce buzgólkodását abban, hogy a Szent- szék és az olasz állam közötti feszültséget az olasz nép és az olasz egység, belső szilárdság érdekében feloldja. Nem tartotta el vezető gondolatát sem. Az olasz nép lelki egységéről, az igazi belső szilárdságról volt szó.

Ezért utalunk ismételten a német belső tragikumra. A Harmadik Birodalomnak semmi oka sem volt arra, hogy a meglévő lelki nyugalom biztosítékait megbolygassa. Ha nem lett volna akkor meg kellett volna teremteni, ahogyan azt az olasz példa meg is mutatta. De a meglévő értékek és az egység, a szilárdság biztos alapjait megbontani, az igazi egység és szilárdság ellen hadakozni, ugyanakkor pedig állandóan az egységre és belső szilárdságra hivatkozni ez valóban veszélyes játék és következményeiben tragikus kimenetelű sors lehet.

Geregy Jolán:

Ha tudnád....

Mindaz, amit a hittudomány az Oltáriszentség szerepéről a lelki életben, annak nevelő és eligazító értékéről, tanít, mind megvan ebben a könyvben; de nem elvont tételekben, hanem, mint a nő életében fölmerülő kérdelmek és kérdések végső megoldása. Ugy, hogy a könyv végeredményben az Eucharisztikus életter- keknek kitűnő bemutatója és az Oltáriszentség nevelő erejének újszerű apológiája.

Ara csinos kartonkötésben 90 lej és postó.

Hitler nürnbergi beszéde

(Tudósításunk folytatása az első oldalról)

A csehországi németek elnyomása

Hitler ezután szóváltotta a csehszlovákiai helyzet tarthatatlanságát.

— Ez állam lakosainak tulnyomó részét — mondotta — megkérdezés nélkül arra kényszerítették, hogy tagja legyen ennek az államnak és abba bele is törődjék. Ugyanakkor megkezdtek a lakosság e részének elnyomását és alapvető életjogaitól való kifosztását. A világ közvéleményére rá akarták kényszeríteni azt a felfogást, mintha a cseh államnak különös katonai és politikai küldetést kellene teljesítenie. Ez a feladat azonban ellentétben áll a cseh köztársaság lakossága tulnyomó részének létérdekeivel. Nem a nép jogai, hanem az elnyomók politikai szükségletei irányadók ebben az államban. Aki pedig ez ellen felemeli a szavát, az az állam ellensége, akit el kell pusztítani. Az elnyomott nemzetiségek többsége között van három és fél millió német, tehát körülbelül annyi, mint Dánia egész lakossága.

Ezek a németek is a Mindenható teremtményei és a Mindenható nem azért teremtette őket, hogy ki legyenek szolgáltatva idegen hatalomnak. A Mindenható nem azért teremtett hatmillió csehet sem, hogy a három és félmillió németet erőszakkal elnyomja és kinozza.

Ezek az állapotok nem lehet frázisokkal segíteni. Tények bizonyítják, hogy a szudéta németek nyomora mérhetetlen. Hogy meg akarják őket semmisíteni, elnyomják és kinozzák őket. Ha valami nem tetszik a cseheknek, véresre verik őket, bántalmazzák, ha német üdvözléssel köszöntik egymást és minden nemzeti megnyilatkozásuk láttára, mint vadakat veszik őket üldözőbe. Ez az állapot lehet rokonszenves, a derék demokráciának, *annal is rokonszenvesebb, mert németekről van szó.*

De Németországnak az a dolog nem lehet rokonszenves és, ha ezen a helyzeten nem tudnak segíteni, akkor majd mi fogunk segíteni.

Véget kell érni annak a helyzetnek, hogy ezeket az embereket jogfosztásban részesítsék. Lehetetlen állapot, hogy valamely nemzetiség millióit elnyomják. Ez nem lehet így örökké. Már február 22-iki beszédemben megmondtam, hogy

a német birodalom nem fogja többé tűrni, hogy három és fél millió németnek elnyomásban és üldözöttségben legyen része és kérem a külföldi államférfiakat, vegyék tudomásul, hogy itt nem frázisról van szó.

(Hitlernek e szavainál tomboló lelkesedésben tört ki a hallgatóság.)

Németországnak a béke érdekében hozott áldozatai

— A nemzeti szociálista állam — folytatta a kancellár — nem csupán nem ápol semmiféle revans-gondolatot, de azt teljesen ki is küszöbölte. Németország nagy és súlyos áldozatokat hozott az európai béke érdekében.

A németeknek a strassburgi Dóm-nagyon sokat jelent. Ha mégis lemondott Elzász-Lotharingiáról, s ezzel nyilvánvalóan bizonyosságot tett békeszeretetről. Németország lemondott Elzász-Lotharingiáról, mert az volt az akarata, hogy végleg betegeződjék az örökös viszálykodás Franciaországgal.

Ugyanezt a magartást tanusította a birodalom más határain is. A nemzeti szociálistizmus mélyen átértézte nagy felelősségét és a leg súlyosabb áldozatok árán lemondott igényeiről, hogy megőrizze a békét és egyengesse a megértés útját. Németország több, mint lojális volt. Sem sajtóban, sem színpadon nem folyt semmiféle própaganda és területek visszaszerzése érdekében és illet még az irodalomban sem túrtunk.

Hitler ezután megemlítette azokat a békejavaslatokat, amelyeket egyik beszédében tett és amelyek visszautasításra találtak. Felemlítette Németországnak tengerészeti egyezményhez való csatlakozását is. És idézte azt a kijelentését, hogy Németország határait véglegesnek tekinti. Mindezek azért történtek, hogy

biztosítsák az európai békét. *Ezt az önmérséklet és önkorlátozást azonban sok oldalról csak Németország gyengeségére magyarázzák. Szeretném most ezt a tévedést eloszlatni. Az nem szolgálja a béke ügyét, ha kétség marad fenn e tekintetben és ha tévesen azt hiszik, hogy Németország nem akarja minden európai kérdésben hallatni véleményét és különösen ha azt hiszik, hogy Németország három és fél millió német sorsával szemben közömbös maradt és semmi részvétet sem akar tanusítani irányukban. Megértjük, ha Franciaország az egész világon sikraszáll érdekeiért. De szeretném biztosítani a külföldi államférfiakat arról, hogy Németország is sikra száll érdekeiért.*

Hitler ezután emlékeztetett az 1933 évi birodalmi gyűlésen mondott beszédére, amelyben kijelentette, hogy lehetnek olyan nemzeti kérdések, amelyekért a németek inkább minden veszélyt, minden áldozatot és minden szenvedést hajlandó magára vállalni, semhogy a szükségesnek felismert követelés teljesítésétől elálljon. *Nincs az az európai állam, mely a békéért többet tett volna, mint Németország. Nincs az az európai állam, mely nagyobb áldozatot hozott volna a békéért, de minden áldozatnak megvan a határa.*

Hitler ezután áttért a csehszlovákiai állapotok ismertetésére.

Hitler leleplezi a külföldi hazugságyarak cselszövényeit

— Ebben az évben — mondotta — Csehországban az általános választások vég nélküli halogatása után legalább községi választásokat akartak tartani. Prágában is tisztában voltak a cseh pozíció gyengeségével. Félték a német nemzetiség és a többi nemzetiség egységéről. Ezért különleges intézkedésekhez nyultak, hogy a választókra gyakorolt nyomással befolyásolják a szavazás eredményét. A cseh kormány arra a gondolatra jött, hogy a leghatásosabb eszköz a brutális megfélemlítés és ennek érdekében a cseh állam hatalmi eszközöknek demonstrálásait határozták el, azzal a céllal és fültevéssel, hogy a cseh karhatalom láttára a szudéta-németek óvakodni fognak nemzeti érdekeik hőnviselésétől és az ennek megfelelő szavazástól.

Avégből, hogy ezt a hatalmi demonstrációt a világ előtt érthetővé tegyék azt a hazugságot terjesztették, hogy Németország csapatokat mozgósított és hogy ezek bevonulni készek Csehszlovákiába. Ilyen hazugságok terjesztése nem új dolog. Körülbelül egy év előtt egy másik ország sajtója azt a hazugságot terjesztette, hogy 20 ezer főnyi német csapatot tettek parta Marokkóban. Ennek a hazugságnak zsidó gyárosai azt remélték, hogy forgalombahozásával háborút idézhetnek elő. Akkoriban elég volt, hogy a francia nagykövetség nyilatkozatot tettünk és így sikerült ezt a szélhámoságot kiküszöbölni. A mostani alkalommal egy másik nagyhatalom nagykövetét biztosítottuk, hogy ezekből a cseh állításokból egyetlen szó sem igaz. Ezt a kijelentést azonnal közöltük

a prágai kormánnyal is. A prágai kormánynak azonban szüksége volt erre a csalásra, mert ez ürügyül szolgált neki példátlan terrorisztikus eszközeihez a választók befolyásolása végett. Itt most utólag kijelenthetem, hogy:

1. Ebben az időben egyetlen német katonával sem volt több zászló alatt, mint máskor. 2. Egyetlen német katonát sem küldtünk a határra, sőt egyetlen német katonával sem volt több a rendes békebeli helyőrségen kívül. Ellenkezőleg utasítást adtam, hogy még a legcsekélyebb látszatát is kerüljük annak, mintha részünkről nyomást gyakorolnánk Csehszámra.

Mindamellettt gyalázatos módon olyan hangulatot keltettek, mely szinte egész Európa mozgósítására vezetett csakis azért, mert a cseh kormány katonai nyomás alatt akarta a választásokat megtartani, a választók szavazati

ti jogaikat ne gyakorolják. Nem átalították ilyen célból egy nagy államot gyanúsítani, egész Európát felriasztani, sőt véres háborúba dönteni. Minthogy pedig Német részről semmi támadó lépés nem történt és nem is volt tervbevéve, hiszen a szudéta-német törekvések ereje azoknak jogi alapja, ezt a körülményt alapul használták fel olyan állításokra, hogy Németország a csehek elszánt magatartása, valamint Franciaország és Anglia komoly intervenciója előtt meghátrált. Nincs azonban az a nagyhatalom, mely másodszor is elviselhetne ilyen alávaló megtámadást. Le is vontam az elmondottakból a következtetéseket.

Nemzeti szocialista vagyok és mint ilyen minden ütésre visszautással válaszolok.

A régi Németország békeszeretete az önmegtagadásig ment és mégsem tudta elkerülni a háborút.

„Az acélból és betonból való front mögött ott áll a felfegyverzett német nép“

Mind Ezek tekintetbevételével május 28-án a következő igen súlyos intézkedéseket rendelt el: 1. A hadsereg és hajóhad bejelentett megerősítését, parancsomra azonnal rendkívül kiszélesítették. 2. Parancsot adtam nyugati erődítési műveinek azonnali kiépítésére.

Hitler ezután számadatokat sorolt fel erre nézve. Eszerint a német nyugati erődítési terepen, ahol két év óta folynak a munkálatok, most 278 ezer munkás és 100 ezer munkaszolgálatos dolgozik, számos utászszázalaj és gyaloghadosztály támogatásával. A német birodalmi vasutak naponta 8000 vagon anyagot szállítanak. A felhasznált kavicsmennyiség naponta több, mint 100 ezer tonna. A német nyugati erődítések még a tél beállta előtt teljesen elkészülnek. (Hitlernek e szavait hosszantartó, viharos helyeslés követte.)

— A nyugati erődítések védelmi ereje — folytatta a kancellár — most már teljesen biztosítva van és elkészülésük után több, mint 17 ezer páncél- és betonművet foglalnak majd magukba. Ez az acélból és betonból készült front három, egyes helyeken négy vonalon épült ki, ötven kilométerig terjedő mélységben. Ez acélból és betonból való front mögött ott áll a felfegyverzett német nép.

Ezeket az erőfeszítéseket, amelyek példátlanok, azért tettem, hogy használjunk a békének, de semmi körülmények között sem vagyok hajlandó tovább végnélküli nyugalommal nézni, hogy a csehszlovákiai német nép millióit továbbra is elnyomják.

Taktikázások, beszédek, tárgyalási alapok egészen genfi mintára, eljárási módozatok mozognak az előtérben. Így azonban a dolgok sokúg nem mehetnek. Itt nem szövegekről van szó, hanem jogokról, mégpedig megsértett jogokról. A németek önrendelkezési jogot kérnek nempedig frázist. Ne ajándékot adjanak ezeknek a szudéta-németeknek, ha

azonban a cseh kormány mégis úgy tesz tovább, mint eddig, hogy továbbra is elnyomja a német néptömekeket, akkor ennek súlyos következményei lesznek. Azt hiszem többet használok a békének, ha errenézve nem hagyok semmi kétséget.

Nem azt követelem, hogy Németország három és félmillió franciát nyomjon el, vagy, hogy nekünk három és félmillió angol szolgáltatásnak ki elnyomás végett. Hanem azt követelem, hogy a csehszlovákiai három és félmillió német elnyomása szűnjék meg.

Nagyon sajnálnám, ha követeléseim miatt viszonyunk más európai államokkal szemben hátré szűvenne.

Egyébként a csehek dolga, hogy a szudéta-németek hivatott képviselőivel ilyen, vagy olyan formában megegyezést hozzanak létre. Az én dolgom és nekünk mindnyájunknak dolga arról gondoskodni, hogy a jogból ne legyen jogtalanság. Nem vagyok hajlandó arra sem, hogy itt Németország szomszédságában máso-

dik Palesztinát engedjek létrehozni. A szegény arabok védtelenek és talán elhagyatottak, a csehszlovákiai németek azonban sem nem védtelenek, sem nem elhagyatottak. Meg kellett ezt mondanom a mai pártgyűlésen éppen akkor, amikor Ausztria kiküldöttéi első ízben ülnek itt. Nem érdemeltem volna, hogy németnek nevezhessem magam, ha nem tettem volna meg előbb kijelentésemet a következmények teljes tudatában. Ha pedig azt a példátlan viselkedést tekintjük, melyeket egy kis állam az elmúlt hónapok folyamán Németországgal szemben tanúsított, akkor érthető, ha mi ebben az államban alig láthatunk mást, mint egy pillanatnyilag az ugorkafára felkapaszkodott országot.

London megállapítja: „Nem váltak be a végzetes jóslatok“

Londonból jelentik: A kormányhoz közelálló körök meglepődéssel vették tudomásul, hogy Hitler beszéde nem volt annyira támadó hangú, mint azt Londonban várták. Megnyugtatólag hatott hivatalos helyen az is, hogy a kancellár beszéde tartalmazta nem ment túl eddig ismert kijelentésein. E körök véleménye szerint

a nürnbergi beszéd nem vágta ketté a cseh és szudéta-német kérdés békés megoldásának lehetőségét.

Késő este, amikor már befutottak az európai fővárosokból a Hitler beszédének megítéléséről szóló jelentések, megnyugvással vették tudomásul Londonban, hogy

a jóslatok, amelyek végzetes jelentőségűnek mondták a nürnbergi pártgyűlés utolsó napját, nem váltak be.

A „Press Association“ szerint Hitler beszéde nem hozott meglepetést és nem gyorsította meg a cseh válság megoldását. A beszéd valószínűleg enyhíteni fogja a feszültséget, mert Hitler kerülte a kihívást. Bármennyire örvendésesek voltak is a megbékülés szavai, továbbra is fennáll a cseh próbéma és a válság kiújulhat. Megnyugtatónak tartják Londonban, hogy Hodzsa kedden fölveszi az érintkezést a szudéta-németekkel. London szerint a tárgyalások haladnak és feltétlenül meg kell találni — szükség esetén Runciman segítségével — a békés megegyezést. Mindamellettt még nem lehet személt hunyni a veszélyek előtt, főként azelőtt, hogy az incidens kiújulhat.

Prága úgy látja, hogy még nincs felégetve minden híd

Prágából jelentik: Hitler hétfő esti beszéde után a politikai miniszterek tanácsa Hodzsa elnökletével összeült. A beszéd beható tanulmányozása még további időt igényel.

Az első benyomás alapján a beszédet nem tartják ugyan kedvezőnek Csehszlovákia szempontjából, de nem is annyira kedvezőtlennek, hogy a borulásra ok volna a helyzet további alakulása tekintetében.

A beszéd Csehszlovággal foglalkozó részének a hangját és a cseh államférfiak ellen intézett támadásokat sokkal súlyosabbnak tartják, mint a beszéd tárgyi kitételeit, amelyek nyitva hagyják a további tárgyalások útját. Beavatottak nem tartják valószínűnek, hogy a kormány kivételes állapotot, vagy hasonló rendkívüli intézkedéseket rendeljen el.

A cseh kormány szándékai — mondják cseh beavatott körökben — Németországban minden-

A német és olasz nép történelmi hivatása

Hitler a továbbiakban elmondotta, hogy amikor az év tavaszán Rómában járt, az évszázados múlt emlékei között feltűnt neki milyen kicsinyes szemszögből itélik meg ma, a jelenkor eseményeit. Évezredek alatt népek letűnnek, de újból fel is emelkednek. A mai Németország és a mai Olaszország példája bizonyítja ezt. Megifjodott népek ezek, de fiatalosságuk régi történelmi talajból fakadt. A régi császári birodalom felségjelvényeit — úgy mond — azért hozatta Nürnbergbe, hogy ne csak a német nép, de az egész világ előtt nyilvánvaló legyen, hogy már évszázadokkal Amerika felfedezése előtt létezett a hatalmas német-római császári birodalom. A német nép felkeltődött ájultságából és ma az újra fényesen tündöklő birodalmi császári koronát maga a német nép viseli.

A birodalmi vezér és kancellár ezután ismét a német és olasz nép történelmi hivatásáról beszélt és így szólt:

— Nincs az a hatalom a földön, mely miniket megdönthetne.

Végül felhívta a tömeget, hogy a pártnapon látott és a nemzeti szocializmus hatalmas erejéről tanúságot tevő megnyilatkozást kitörölhetetlen emlékével lelkükben térjenek vissza otthonukba.

— Jogosan járhatunk — mondotta — ismét felemelt fővel és azzal a szilárd eltökéltséggel, hogy soha többé nem fogunk meghajolni idegen akarat előtt.

Az egybegyűltek a beszéd elhangzása után háromszoros „Sieg Heil“-t kiáltottak Hitlerre, majd a „Deutschland Über Alles“ és a „Horst-Wessel“ dal hangjai csodultek fel.

esetre ismeretesek voltak. Ha Hitler mindezek birtokában nem zárta el a tárgyalások folytatásának lehetőségét, akkor a megegyezésre irányuló tárgyalások tovább folytathatók az eddigi mederben. A Hitler által Benesre tett kijelentéseket prágai körök sajnálattal vették tudomásul. Jól informált helyen azt hiszik, hogy ezekre a kijelentésekre inkább a sajtó válaszol.

Megnyugvás és higgadtság Párizsban

Párizsból jelentik: „A helyzet nem változott“. — Ebben foglalható össze a Quai d'Orsay véleménye. A „Pesti Napló“ párizsi tudósítója szerint Franciaországban annyira elkészültek az elmúlt napokban az úgy roszabbrafordulására, hogy a kancellár kijelentéseit, amelyekben nincsenek újabb fenyegető részletek, megnyugvással fogadták. A francia rádió meglehetősen késéssel, csak este 11 órakor hozta a beszéd kivonatát fordítását és egyben közölte az okot: abszolút megbízható és hiteles fordítást akart adni. Általában az utca Párizsban teljes nyugalommal vette tudomásul a beszédet. Az esti órákban a földalatti villamos állomások előtt nagy csoportok verődtek össze és várták az estilapok külön kiadásait, amelyek szintén csak a késő esti órákban jelentek meg. Az emberek, amikor megjelentek a Hitler-beszéd kivonatát tartalmazó külön kiadások, bizonyos megnyugvással mondták:

— Na, akkor még holnap nem indulunk a Maginot-vonalra.

Berlin előtérbe tolja a csehországi népszavazás gondolatát

Berlinből jelentik: Hitler beszédének a népek önrendelkezéséről szóló része most már egész nyíltan Európa közvéleménye elé vitte a csehszlovákiai népszavazás követelését. Hitler szeme előtt bizonyára a saar-vidékihez hasonló népszavazás lebeg. Német részről kijelentik, hogy a kormány ezt a népszavazást nemzetközi ellenőrzés alatt hajlandó megtartani és ezzel biztosítékot akar szolgáltatni a prágai kormánynak arra, hogy a cseh kérdés végleges megoldásának kulcsát reális alapon keresi. Mindent egybevetve, berlini diplomáciai körökben megállapítható az elhangzott Hitler-beszéd után az a benyomás, hogy amíg az utóbbi hetekben egész Európa tartott, most bekövetkezett a német-cseh válság elérte csúcspontját és megadta az utolsó vészjelet mindazoknak, akik tényleg őszintén és igazságosan kívánják megszüntetni Európában ezt a legveszedelmesebb problémáját.

Arany a Tatárkő alatt

Kiadós aranyereket találtak a gyergyóalfalui hegyekben

Egy bucuresti részvénytársaság kutat a föld kincsei után

Csíksereda, szeptember hó.

A Gyergyócsomafalva és Gyergyóújfalu erdőhatárához tartozó „Aranylik”, valamint a Gyergyóalfalu határában fekvő „Tatárkő” nevű hegyekben serény munka folyik: arany után kutat egy fővárosi részvénytársaság. Csík Udvarhely és Maros megyék határában fekvő hegyláncolatra a bucurestii „Concordia Aurifer” nevű részvénytársaság kapott bányakutatói engedélyt, mintegy százhetven ezer katasztrális hold területre, kizárólagos joggal. Az aranytermelésre alakult hatalmas vállalat meg is kezdte munkáját a gyergyói medence említett három községében. Székhelyét Gyergyóalfaluban állította fel, itt van a vállalat irodája, itt béreltek lakást a kutató mérnökök, szakmunkások számára és az iroda- és lakbér fizetését évekre előre kilátásba helyezték. A vállalat egyelőre száz munkást foglalkoztat bányamesterek mérnökök irányításával három telepen. A munkálatok ezidőszent kísérleti jellegűek. Alagutakat ásnak, árkokat húznak és

főleg a talajviszonyokat tanulmányozzák. A munkálatokat Gh. Georgescu bányamérnök vezeti több bányamérnök segítségével. Természetesen több szaktudós is meglátogatja időnkint a kutatóhelyeket és az ő véleményük csaknem döntő jellegű a kutatásokat illetően.

Amint értesülünk, a kutatásoknak máris igen szép eredménye mutatkozik. A mérnökök több megkezdett alagútban

kiadós aranyereket fedeztek fel, valamint észleltek több más értékes fémanyagot is.

Ezeket a tárnaszerű alagutakat lezárták és állandóan őrzik. A kísérleti kutatások után jövő évben kezdődik meg a tulajdonképpeni munka, korszerű gépekkel, a szakmunkások egész tömegével, ami meglehetősen hozzá fog járulni a gyergyói községek anyagi fellendüléséhez. Erre bizony itt nagy szükség is van, mert a letartott erdők és az ennek következtében beállott üzemi pangás miatt nincs munkaalkalom és így nagy a szegénység.

Eredményre vezettek a harminc év előtti kutatások

Különbösen az arany után való kutatás ezen a vidéken még a háború előtt, 1904. évben megkezdődött. Még sokan emlékeznek egy Krausz nevezett braşovói bányamérnökre, aki hosszú időn át végzett kutatásokat a hegygerincen. Akkor a székek nevettek rajta, amint kalapácsával minden követ megkopogtatott, ásójával mély gödröket ásott és általában fáradságot nem ismerő szakmunkássággal kereste a hegyek kincsét. Szótalan, mogorva ember volt, kutatásairól nem igen beszélt senkinek, pedig már akkor olyan eredmények birtokában volt, amint ez később kiderült, amelyek minden várakozást kielégítettek. Krausz

bányamérnök már vállalatot is igyekezett összehozni a bányászat megkezdésére, amikor kitört a világháború és a munkálatokat abba kellett hagyni.

Hogy a hozzáértő szakvéleményeket megelőzően is sejtették itt aranyat a székek őssei és lehet hogy kezdetleges eszközökkel „bányásztak” is, kiderül a Gyergyóújfalu határában fekvő hegy elnevezéséről: „Aranylik”-nak hívják ősi idők óta.

A Székelyföld természeti kincsekben való gazdagságáról sokat írtak, beszéltek. Talán sokszor több volt ezekben a mesészerű nagytitok és a vidék nemismerése miatt, de tény az, hogy még

Peti Rómában

Írta: Cser Iván

Nagycsütörtökön felszökött a toronyba. A tarisznyát megtömte kenyérral, tojással, nyakába akasztotta apja báránnyal bekecsét. Elhelyezkedett a nagyharang alatt és várt. Fülelt. A templomban csilingeltek a csengők, ünnepélyesen zengtek az orgona s nagy zúgás-búgással megkondultak a harangok.

— No, most! — gondolta Peti, amikor hirtelen minden csengő, orgona és harang elcsendesült.

De a harangok nem mozdultak. Peti azért nem türelmetlenkedett. Hiszen apja megmondta, hogy a harangok nagycsütörtökön Rómába repülnek. Ő a harangozó, hát akkor csak tudja!

Leült falatozott kenyéret tojással. Nézelődött. Aztán megpróbálta az ülést a nagy harang nyelvén. Egész kényelmesnek találta. Últ ő már rosszabb helyen is... a fa tetején.

De bizony öreg délután lett, amikor megindultak. Peti nem kérte magát, usgyl! bekapaszkodott a nyelvébe. Épp csak annyi ideje volt, hogy begubózhatott egy kicsit a bekecsbe, máris repültek surrogva-burrogva a levegőben keresztül.

Istenem, micsoda repülés volt! Hegyen át, völgyön át, tengereken át, apró kis falvak csillogtak a mélységben ott fenn a kékséges kék égből megsuhantak a harangok. Mindig több és több harang.

Bizony kifáradt Peti karja! Ám akkor a megszűnésben valami fényességet pillantott meg. Először azt gondolta, hogy pitymallik, de csak rájött: Róma!

— Az ám, ni!... Szent Péter temploma! Ez aztán torony! — állapította meg. De költött is a torony, hogy a tömördecs harang beleférjen. Maga sem tudta, hogyan, de egyszer csak ott volt a tömértelen harang között. Hej, volt ott kicsi, nagy, ezüstös, aranyos, volt ott akkora is, uramfia, mint egy ház!

Kitornászta kicsikét elszibadt karját. Aztán körülnézelődött. No, csoda nagy város az a Róma! Talán tízszer is akkora, mint Börgőc. Az emberek mind ünnepelőben jártak-keltek.

— Nem hiába, hogy itt mindig vasárnap van! Szemben egy gyönyörűséges kastély emelkedett.

— Biztos ebbe lakik a pápa! — vélte Pali. Mégis annak örült legjobban, hogy az egyik toronyablak a templomba nézett.

— Ha ezt édesanyám láthatná!... Mert bizony csak a mennyország lehet olyan fényes, mint ez a templom...

Ahítatosan előkotorászta rózsafüzérét és imádkozni kezdett. Hát amint így imádkozgat, egyszer csak énekszó zendült. Olyan körmenetes ének. Hej megdobbant Peti szíve, mert tudta, hogy most jön a Szentatyja. Visszahúzódott a harangjához.

Jöttek is. Nagy zengedéssel, égő gyertyákkal talán száz kispap is járt előtte, az oldalán egy öreg öspörösféle mondta meg a harangokról, melyik hová való:

— Ez a párizsi, ez a londoni, az a pöttönke itt Afrikából jött...

A pápa meg szentséges kezével áldást hintett mindegyik harangra.

Jóságos jó öreg ember volt a pápa. Peti szíve dobogott, de azért hátran odaköszöntött, mikor közelébe érték:

— Csértessék a Jézus Krisztus...

— Mindörökké... Nézzétek, egy kis gyerek... egy kis magyar gyerek! — szólt a pápa. — Ejnye ejnye, hogy kerültél ide, édes fiam? — kérdezte barátságosan.

— A harang nyelvén — mutatta Peti. Mikor látta, hogy a pápa csak a fejét csóválja, magyarul hozzátette: — Eljöttem, hogy láthassam a Szentatyát, meg, hogy imádkozhassak itt egyet.

No, felderült erre a pápa arca. Megsimogatta a fejcskáját, kikérdezte apját-anyját.

— Hát a katekizmust tudod-e?

— Mint a vízfolyás... — vágta rá Peti.

Kérdezett is egyet-mást. Peti meg fújta a fe-

igen sok kiaknázatlan erőforrása van, melyeknek feltárását nem lehet itteni vállalkozással elvégezni a tőkehiány miatt. Idegen tőkének meg az a hátránya hogy magának a székelységnek a vagyonyából alig maradna valami vissza, az egész jövedelmet magának követelné a vállalkozó, kockázatot viselő tőke. Itt lehetne ismét szó a szövetkezeti tömörülésről, ha a székelység nem volna anyagilag annyira letörve és össze tudná hozni maga erejéből, a maga vagyona kihasználására, az összes jövedelmek népjóléti célokra való visszahagyásával, a szükséges üzleti és vállalati tőkét. Mert a többi menne: vannak szakmérnökeink, szakembereink és az „ezermester” székely is hamar beletalálná magát a szokatlan munkába. Mindez azonban, sajnos, egyelőre utópia, elérhetetlen vágy.

Albert István.

Egyháziaknak, művelt világiaknak

A keresztény egyház története (nyolc kötetben)

Szerkesztő: Bangha Béla S. J. és Ijjas Antal

I. kötet:

Bangha Béla S. J. és Borbély István S. J.

Az ősegyház

II. kötet:

Loschert Kázmér:

Beyházatyák kor

III. kötet:

Dr. Gálos László:

Az egyház és a barbárok

A legnagyobb és legszebb vállalkozása az idei könyvpiacnak: Mindenkinél ismernie kell! — Az egész világ más színben tűnik fel az olvasó előtt, ha megismeri az Egyház történetét. — Válságokon, már-már győzni látszó eretnek-ségeken át: a diadal felé! Ez a most megjelent két kötet és megjelenendő hat kötet mondanivalója korunk számára!

Az egész sorozat ára füzve 1500 lei, kötve 2000 lei és portó. Megrendelhető havi 150, (a kötetek) havi 200 lei részletre.

leletet. No, tetszett ez a pápának. A végén meg is dicsérte.

— Derék gyerek vagy. Peti fiam, ha így folytatod, még püspök is lehet belőled! — aztán odafordult az egyik kispaphoz: — Hamar csak, rakjatók meg a tarisznyájt narancsal meg szentjánoskenyérrel!

Abbonyon... a! Telistómve rakták, még a bekecs zsebeibe is került.

De akkor már indulni kellett, mert — hogy szavamot össze ne keverjem — abban a szempillantásban, amikor a pápa megáldotta a harangot, az meglibbent és surrogva-burrogva szállt, repült a levegőben át hazafelé...

*

Peti csak azt vette észre, hogy otthon van. Felette békességesen pihentek a harangok őt meg édesanyja tartotta a karjában.

— Csakhogy meg vagy, Peti fiam! Csakhogy meg vagy, Petikém!

Apja a fejét vakarta:

— No, erre már előbb is gondolhattam volna, hogy csak ideszokhatott!

— Mennyit kerestünk, Petikém... — sírta az anyja.

— Ne sírjon, édesanyám, hiszen Rómába jártam, láttam a Szentatyát.

— Netene! — rikkantotta az apja.

— Nem hiszi el? Nézze itt vannak a narancsok, amiket a pápa őszentségétől kaptam...

Mutatta volna Peti a tarisznyát, de abban csak némi száraz kenyér lapított.

— Nincs! Nincs! — kiáltotta csalódottan.

Kutatta a zsebet. Üres!

Kis szája elgömbült, szeméből legördültek az első könnyek:

— Pedig én tudom, telerakták! — sírt fel keservesen.

Apja morgott valamit:

— Álmodtál te, gyerek!

De az édesanyja — óh, a mindent megértő édesanya szív! — kitalálta a vigasztalást.

— Biztos kipotyogott az úton... ó de ne bússulj, Petikém, veszek helyette neked én!

Kommunista zavargást készítettek elő Spanyol-Marokkóban

Salamancából jelentik: A tangeri területen a kommunisták minden előkészületet megtettek a zavargások kitörésére. A hatóságok azonban megakadályozták a kommunisták tevékenységét és csirájában elfojtottak minden rendbontási kísérletet. A tüntetésnek az volt a célja, hogy közvetlenül Hitler beszéde után zavargást idézzenek elő spanyol Marokkó területén. A nyomozás folyik.

Báró Bánffy Ferenc halála

Budapestről jelentik: A János szanatoriumban, ahol hosszú időn át állott gyógykezelés alatt, meghalt báró Bánffy Ferenc.

Az elhunyt főúr a legendás hírű Bánffy Dezső fia volt s erősen hasonlított is édesapjához. Szálfaegyes, elegáns alakját igen sokan ismerték Erdélyben, különösen Kolozsváron, ahol gyakran megfordult, hiszen a birtoka, Kolozsborsa, közel esett az egyetemi városhoz.

Az ősi Bánffy birtokból mintegy száz hold maradt az agrárreform után. Ezen a száz holdon azonban Bánffy Ferenc báró olyan mintagazdaságot létesített, ami országsszerte pártját ritkította. De Bánffy Ferenc báró a gazdálkodás mellett a közügyek is érdekelték, s jótékonyágáról messze földön híres volt.

Amikor a hatalomváltás utáni első években a fiatalnemzedék falumunkába kezdett, Bánffy Ferenc lelkes készséggel állott a kezdeményezők mellé, nem fukarkodott a pénzbeli segítséggel, egyik-másik fiatal írónak a könyvét is kiadta. És mindezt anélkül tette, hogy a nagy nyilvánosság tudomást szerezhetett volna róla. Mindig kikötötte ugyanis, hogy ne említsék a nevét. Ugyanígy atyai patrónusa volt a magyar egyetemi ifjúságnak. A diákegyletező akciókban minden évben a Bánffy Ferencé volt a legnagyobb adomány.

Bánffy Ferenc báró februárban kezdett betegkedni. Márciusban szállították fel a budapesti János szanatoriumba és azóta ott kezelték. Az utóbbi hetekben állapota válságosra fordult és minden pillanatban várni lehetett halálát, amely szombaton következett be a budapesti szanatoriumban. Erdélyben mindenütt őszinte, nagy részvétet keltett a főúr elhunytja, hiszen mindenki szerette és soha, egyetlen ellensége nem volt.

A nagyváradi premontrai templom kettős ünnepe

Szeptember 15-én a templom védőszentjének, a Hétfájdalmu Szűznek az ünnepe lesz, ezen a napon, vagyis csütörtökön az istentisztelet rendje olyan lesz, mint vasárnap, vagyis reggel 7, 8, 9 és fél 11 órakor szentmisék, este fél hét órakor pedig szentbeszéd és litánia ünnepélyes szentségkítéssel. Az ünnep vigiliáján, szerdán este fél hét órakor szentbeszéd és litánia. E napon a premontrai templomban a szokásos feltételek mellett teljes bucsut lehet nyerni.

Szeptember 18-án, vasárnap van a nagyváradi premontrai templom és főoltára szentelésének évfordulója. Ez az ünnep vasárnapra esik.

Teljes bucsut lehet nyerni a szokásos feltételek mellett.

Az ünnep vigiliáján, szombaton, szeptember 17-én este fél hét órakor szentbeszéd és litánia ünnepélyes szentségkítéssel. Ezen ünnep nyolcada alatt, vasárnap 9 órakor, hétköznap 8 órakor a rend főmiséje után szentséggel áldás. A templomnak a bucsuja fölébreszti a pálosok emlékét, akik egy fábló faragott remek szoborral örökítették meg többi között nevüket, amely a ezenvedő Isten anya fájdalmát, ölében gyermekével, megrázó erővel állítja lelkünk elé. A pálosok idejében ez a szobor lehetett a főoltáron, a főoltárnak mostani képe 1841-ből való, amely szintén lélekemelő módon tudja a kereszt tövében álló anyának a fájdalmát színeivel megeleveníteni. A pálosoknak említett szobra, amely egy híres kegyesobornak az utánpótlása, szeptember 14-től, a templom bucsujának a vigiliájától kezdve a templomban lesz található, hogy a hívőknek az áhitatát és az ünnep bensőségét emelje.

Nagyváradon és Kolozsváron keresztül gépkocsin szállítják haza Bécsből dr. Vorbuchner Adolf megyéspüspök hamvait

Kolozsváron a Szent Mihály templomban beszentelik a főpásztor holttestét. — Szombaton délelőtt lesz a temetés Gyulafehérváron

Gyulafehérvár. Saját tud. Az ősi gyulafehérvári egyház elhunyt főpásztorának temetésére készülődik. A káptalan és az egyházmegye püspöki irodája előkészítették a temetés részleteit. Kedden este a káptalan ülést tartott, amelyre már hazaérkezett *Gajdáty Béla* püspökségi irodaigazgató is, aki — mint ismeretes — még szombaton délután Bécsbe utazott, hogy dr. *Vorbuchner Adolf* megyéspüspök hamvainak hazaszállításáról gondoskodjék.

Gajdáty Béla már hétfőn este visszaindult Bécsből és Budapestre érkezve az éjszaka folyamán telefonon számolt be a gyulafehérvári káptalannak Bécsben tett intézkedéseiről. Eszerint dr. *Vorbuchner Adolf* holttestét érekeporosba zárva gépkocsin szállítják Bécsből Gyulafehérvárra. Az elhunyt főpásztor hamvait kedden Bécsben beszentelték, majd a gépkocsi az erdélyiek halott püspökével elindult hazafelé. A beszentelést *Seydl* bécsi püspök végezte.

A holttestet szállító gépkocsi Budapesten, Nagyváradon és Kolozsváron keresztül tart Gyulafehérvár felé. Utközben a utbaeső városok közül csak Kolozsváron áll meg, ahol a főpásztor hamvait a Szent Mihály templomba szállítják és ott is beszentelik. Ez a beszentelés valószínűleg csütörtökön délután történik meg. A kolozsvári szertartás után a koporsót ismét fölteszik a halottas gépkocsira, mely elindul, hogy az utolsó két órás utszakaszt megtéve visszavigye a halott püspököt egyházmegyéjének székvárosába.

A káptalan kedd esti ülésén részletesen megbeszéltek a temetéssel összefüggő összes kérdéseket és intézkedéseket. Eszerint a megyéspüspök temetés szombaton reggel 9 órakor lesz a gyulafehérvári székesegyházban. A gyászjelentést latin és magyar nyelven a szerdai nap folyamán bocsátja ki a gyulafehérvári káptalan.

A gyulafehérvári káptalan és a püspöki iroda címére tovább tart a részvétlíviratok tömegéből messze kimagasló az a távirat, melyet keddre virradó éjszaka *Pacelli* bíboros Rómából küldött. Ebben a bíboros államtitkár a *Szentatya* mélyseges részvétét juttatta kifejezre.

Öfelsége II. Károly király a diákcsoportok falumunkájáról

Bucurestiből jelentik: Öfelsége II. Károly király beszédet mondott a királyi alapítvány diákcsoportjainak munkájáról.

A király beszédéből idézzük az alábbiakat: — Ötödször indultak utnak a királyi alapítvány diákcsoportjai — ez alkalommal az ország különböző vidékeinek 64 falujába — hogy a falvak népének és az életszínvonal felémelésének érdekében indított munkájukat folytassák lesemertes a multból, hogy mily sokat köszönhetünk a diákság gondos segítő munkásságának. Értékeltük tehát a hazafias szolgálataira önként jelentkeztek munkakészességét, akik igyekeznek, hogy

rülnek ki, amelyek szomszédosak a diákcsoportok székhelyével. A diákok tehát az idei nyár folyamán is megrendezik a tanítói tanfolyamokat. Ezekben a tanfolyamokon főleg papok és tanítók vesznek részt, a falvak tulajdonképpen vezetői. A tanfolyamokon ismereteiket bővíthetik és kímélíthetik. Alapos felkészültség nélkül ugyanis még a legteljesebb jóakarattal sem végezhet termékeny és építő munkát a falvak életének megjavítása érdekében. A tanfolyamok résztvevői tisztába jönnék azzal, hogy bármilyen jónak is tűnik egy intézkedés és bármennyire is a szeretet sugallotta azt, nem éri el a kívánt célt, ha nem ismerjük a környezetet, a népet és a szokásokat.

A diákcsoportok felvilágosítják a falvak népét, hogy hasznos és építő munkájuk érdekében eszközökük van tanácsra, támogatásra. Az emberi lélek furcsaságai közé tartozik azonban, hogy nehezen tér el megszokott életétől és feltevéseitől. Csak kézzelfogható példával változtathatunk a dolgon. A beszédre alig figyelnek és a kifejtett gondolatok, tervek, tanácsok nem találják meg értésre.

A diákcsoportok munkásságának érdeme abban áll, hogy az összes célkitűzéseket keresztül tudja vinni. Részletesen megmagyarázzák azokat a dolgokat, amelyet félremagyaráztak vagy helytelenül értelmeztek. Nem visznek magukkal pénzt a falvakba és mégis sok olyan dolgot valósítanak meg, amelyik pénzbe kerül.

A diákcsoportok pénztelenségének is megvan az okszerű magyarázata. A királyi alapítványok vezetői meg vannak arról győződve, hogy a falvak népe önjelétől kell, hogy kedvezőbb helyzetet teremtsen magának. A falvak igazi előrehaladása csakis így képzelhető el. Senki sem nőhet fel abban a gondolatban, hogy az állam mindennel köteles ellátni épp úgy, mint egy gyermeket sem nevelhetnek abban a hitben, hogy egész életében szüleitől fog pénzt és élelmet kapni.

A tanfolyamokon való részvétel nem szórakozás és időtöltés, hanem kultúraterjesztés. El kell, hogy ismerjük azonban, hogy a falusiak nem annak tartják. Ezért mi vagyunk hibásak, mivel megelégedtünk estélyek, értekezletek rendezésével és a falu lakosságának csak mondákat és regéket tartalmazó könyveket adtunk a kezébe.

GUSTI DIMITRIE
J
egyetemi tanár, a királyi alapítvány igazgatója,
aki a diákok falumunkáját irányítja

megvalósítsák a királyi alapítvány egyik legmagasabbabb célkitűzését.

A királyi alapítvány diákcsoportja maradó munkát végez, bár csak három hónapig időzik ugyanazon a helyen. A tanítás azonban terjedő talajba hull, mert a diákok követőket és utódokat nevelnek, akik csakhamar tisztába jönnek a kitűzött céllal és a cél elérése érdekében használandó eszközökkel. A diákok munkásságának folytatásáért igen gyakran azokból a falvakból is ke-

Covadonga gróf tragédiája

Elvérzett a spanyol király elsőszülött fia

Röviden megírtuk hogy XIII. Alfonz spanyol király legidősebb fia egy gépkocsibaleset következtében meghalt. Talán meg lehetett volna menteni, ha öröklött vérzékenysége következtében el nem vérzett volna.

Covadonga gróf tragédiájával kapcsolatban most a következő igen érdekes részleteket közölhetjük:

XIII. Alfonz, a volt spanyol király elsőszülött fiát és trónjának egykor várományosát utólérté

végzete. Vérzékeny volt és elvérzett. Vérzékeny volt. Sokáig védekezett a születésétől fogva reá ólálkodó halál ellen, de jött egy baleset, melynél sokkal kisebb is elég lett volna, hogy kioltsa életét és elvérzett.

A vérzékeny embernek beteg a vére: nem tud megalvadni. Az ily betegségben szenvedő folyton életveszélyben forog, mert a legkisebb sérülés, mely éri, elkerülhetetlenül halálát okozhatja. A szó teljes értelmében elvérezhetik mint ahogy az elvérzés veszedelmében forgott halála előtt nem egyszer már Covadonga gróf is.

A végzetes örökség

Covadonga gróf spanyol infáns, Asturia hercege volt, aki a vérzékenységet anyai ágon örökölte. Viktória Eugenia, inkább emlegetett nevén Ena királyné, az édesanyja, Viktória angol királynő unokája volt — és Viktória királynő leszármazottai közt igen sok a vérzékenységekben szenvedő. Megjegyezni való: csakis a férfi-leszármazottak közt. A női leszármazottak sohasem szenvednek vérzékenységekben, ők csak átszármaztatják a fiutódok egyikére-másikára, de maguk ment maradnak a bajtól.

Nézzük csak, hogyan öröklődött át a vérzékenység Viktória királynő leszármazottai közt egészen Covadonga grófig.

Ennek megállapításában segítségünkre van az angol Laurence Housman 1935-ben megjelent Victoria Regina című könyvével. Viktória királynőnek Koburg Albert herceggel, a Prince Consorttal kötött házasságából kilenc gyermeke született: négy fia és öt leánya. A családfának első, orvosi nyelven szólva, konduktora, vagyis az, aki a vérzékenységet az utódokra átszármaztatja, Viktória királynő volt. Fiai közül csak a legifjabb: Lipót, Albany hercege szenvedett köztudomás szerint vérzékenységekben. Született 1853-ban, meghalt 1884-ben. Teljes életében súlyosan szenvedett és 31 éves korában halt meg elvérzés következtében. Két gyermeke közül a fia, az öröklés szabályainak megfelelően, egészséges volt, de leányának konduktornak kellett lennie. Ugy is volt és Ruprecht nevű fia, a vérzékeny Albany herceg unokája, aki kétségtelenül vérzékeny volt. 21 éves korában autóbaleset s nyilván első elvérzés következtében halt meg.

Az angol királyleányoktól Covadonga grófig

Viktória királynő öt leánya közül — írja Karl Sapper dr., a würzburgi egyetem tanára — kettő biztosan konduktor volt. 1. Az egyik Alice, hesseni nagyhercegnő, kinek házasságából egy vérzékeny herceg (harmadfél éves korában elesett és agyvérzés következtében halt meg) és két női konduktor, névszerint hesseni Irene hercegnő,

Henrik porosz herceg felesége kinek két vérzékeny fia született és egy leánya, Alexandra, II. Miklós cár felesége, kinek egyetlen fia: Alexej cárevis súlyos vérzékenységekben szenvedett.

2. Viktória királynő legifjabb leánya, Beatrice.

Szent-Györgyi tanár P-vitaminja

A nemzetközi hírszolgálat tudni vél arról, hogy a Nobel-díjas Szent-Györgyi tanár felfedezte a vérzékenység ellenszerét. Ez az ellenszer az ascorbinsav volna, melyet a skorbut leghatásosabb gyógyszerének mondanak. Szent-Györgyi nem rejtegette féltékenyen a felfedezését, hanem szétküldve anyagát, lehetővé tette, hogy nemzetközi együttműködéssel tisztázzák ezt a kérdést a biokémikusok. Alkalmazzák ezt az anyagot a fokozott vérzékenységgel együttjáró más betegségek gyógyításánál is. Maga Szent-Györgyi tanár a stockholmi Carolin Intézetben múlt év decemberében tartott Nobel-előadásában megemlékezett az ascorbinsavval tett vizsgálatáról. Citromokból állította elő Rusznák és Zemplén egyetemi taná-

Battenberg Henrik herceg felesége, szintén tovább származtatta az öröklést. Két vérzékeny fia volt — mind a kettő fiatalon halt meg — s egy leánya: Ena királyné, XIII. Alfonz spanyol király felesége. Ena királynénak két vérzékenységekben szenvedő fia született: Alfonso trónörökös felvett nevén Covadonga gróf, kiról a keddi távirat jelentette, hogy Miamiában autószerencsétlenség érte és elvérzett, a másik pedig Gonzalo infáns, Covadonga grófnak legifjabb öccse, ki jelentéktelen autóbaleset után gyomorvérzés következtében halt meg hirtelen.

rok közreműködésével. Erről az anyagról, melyet citrinnek nevezett el, Rusznák tanár munkatár- saival kimutatta, hogy rendkívül értékes és hasznos módon hat a hajszálcsöves véredényrendszerre. Szent-Györgyi, a tudós tartózkodásával csak annyit mond erről a felfedezéséről: „Sok betegség esetében ez a véredényrendszer súlyosan szenved és ez a citrin, amelyet P-vitaminnak is nevezünk el, ezeket a zavarokat mind helyre tudja állítani.”

Az embernek az az érzése van, hogy az orvostudomány a P-vitamin ismeretével és előállításának lehetőségével egy lépéssel közelebb juthatott a vérzékenység gyógyításához.

A búzára és lisztre vonatkozó legújabb rendelkezések

Megállapították a búza kiviteli-jutalom összegét. Az új rendelet-törvény intézkedései

Bucuresti. Saját tud. A nemzetgazdasági miniszter a lapokban megjelent ellentétes hírekkel kapcsolatban közli, hogy a 12.000 leies kiviteli jutalmat a hektoliterenkénti 77 kilogramm súlyú és nem több, mint 3 százalék idegen részecskét tartalmazó búza után fizetik, míg a silányabb minőségű búza után esetenként ehhez viszonyítottan fizetik a kiviteli jutalmat.

Bucurestiből jelentik: A földművelésügyi minisztérium, illetőleg a nemzetgazdasági minisztérium összefoglalta azokat a módosításokat, amelyeket a búzaértékesítési rendelet-törvényen eszközöltek ebben az esztendőben. Az összefoglaló rendelet-törvény a Hivatalos Lap szeptember 2-iki számában jelent meg és az a következők főbb intézkedéseket tartalmazza:

A búza minimális ára

A búza belföldi minimális eladási árát a gabonaxportot irányító bizottság, illetőleg a kormány gazdasági bizottsága állapítja meg. Jelenleg ez az ár 40.000 leies vagononként a 80

kg-os 2 százalékos búzájánál. A minimális ár növekszik, vagy csökken a búza minőségének megfelelően.

Az export-prémium

A búzaexport előmozdítása céljából export-prémiumot állapít meg a kormány, amelyet a Banca Naționala fizet ki. Az exportprémiumon kívül fizeti a Banca Naționala a búza kiviteléből származó erős-deviza után járó 38 százalékos felárat. Az esetben, ha az exportőr előre beszolgáltatja a devizát, úgy a Jegybank előre kifizeti úgy a valutaprémiumot, mint az export-prémiumot.

Az exportprémium fedezése céljából a kereskedelmi malmokból kivitt minden kiló búza- és rozsliszt után, beleértve a grízet és a takarmánylisztet is, 0,90 leies speciális illeték fizetendő. Az illetéket a Jegybankhoz kell befizetni. A prémiumok kifizetésének biztosítása céljából az állam a Banca Naționala rendelkezésére bocsát 200 millió leies előleget, amelyet a Jegybank fokozatosan térít vissza, az inkasszónak megfelelően.

A liszt illetéke és forgalomba hozatala

A 0,90 leies illetékek alkalmazása szempontjából a malmok két osztályba soroztatnak. Az egyik osztályba tartoznak az illetéket fizető kereskedelmi malmok, a másik csoportba tartoznak a paraszthalmok, amelyek mentesek a 0,90 leies illeték alól. A malmoknak ilyen osztályozása állandóan folyamatban van.

A kereskedelmi vállalatok által vezetett szokásos könyveken kívül a malmok, amelyek lisztet hoznak forgalomba, kötelesek speciális könyvet vezetni a hivatalosan megállapított minta szerint.

A nagyvárosok péküzemei kötelesek alkalmazni minden kenyérré az ellenőrző bélyeget.

Malmon kívül liszt csak akkor hozható forgalomba, ha azt szabadforgalmi jegy, eladási számla vagy szállítási jegyzék kíséri, a szákat pedig szorosan lezárták a malom címkéjével.

A malmokból kivitt olyan liszt, amely mentes a 0,90 leies illeték alól, azonban a 0,25 leies fogyasztási adó alá tartozik, szintén kísérendő szabadforgalmi jeggyel, amelyet a malomellenőrző hivatal állít ki.

A CFR vezérigazgatósága és a kikötők autonóm igazgatósága lisztmennyiséget szállításra nem vehet fel, ha nem mellékelik a liszt-hez a szabadforgalmi jegyet, továbbá a 0,90 leies illeték, a fogyasztási adó és a forgalmi adó lefizetéséről szóló jegyzéket.

A rendelet-törvény további részében szabályozza a rendelet-törvénnyel szemben elkövetett kihágások büntetését.

Hídszág!

Bitter Mathis:

Az Ur szántóföldje

Prédikációk töldműveseknek.

Ara füzve 125 leies és portó.

HIREK

MAGYAR LAPOK

Keresztény magyar napilap

Nagyvárad, Strada Regele Carol II. 5.

ELOFIZETÉSI ARAK: Bélföldön: Egész évre 800, félévre 400
negyedévre 210, egy órára 70 lei.
Magyarországon: Egész évre 90 P, félévre 45 P, negyedévre 15 P
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.
Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037
Telefon: 12-27.

Kolozsvári szerkesztő: dr. Sulyok István.

Kéziratokat nem örvény meg és nem adunk vissza.

Időjárás

A bucaresti időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Északnyugati szél, néhány órára napsütés, a hőök kissé emelkedik. Északon és keleten átvonuló eső.

SZERDÁN SZÜNTELEK A MUNKA A KÖZHIVATALOKBAN. Bucaresti. Saját tud. Szeptember 14-én, szerdán, a román ortodox egyházi ünnepre való tekintettel szünnetel a munka a közhivatalokban és a hivatalos órák csak csütörtökön délután kezdődnek meg újból.

Eljegyzés. Dr. Adorján Endre és Kovács Mici, Nagyvárad, jegyesek.

A TANULÓK VISELHETIK RÉGI EGYENRUKÁIKAT. Bucaresti. Saját tud. Ismeretes a nemzeti nevelésügyi minisztériumnak az a rendelete, amely a középiskolai tanulók számára az országgyűlés egyenruhájának viselését tette kötelezővé. A rendelet azonnali végrehajtása súlyos anyagi gondok elé állította volna a szülőket, ezért a minisztérium az országgyűlés parancsnok-ságával egyetértésben elrendelte, hogy a meglévő régi egyenruhákat a tanulók még viselhetik.

AVERESCU MARSALL SULYOS BETEG. Bucaresti, saját tud. Averescu marsall, királyi tanácsos beteg. Orvosi közleményt adtak ki állapotról, amely szerint a marsallnak kezdődő tudgyulladás volt. De most már lábadozik.

Katolikus ifjúsági nap. Temesvár. Saját tud. Az Erzsébet-külvárosban működő Juventus Salvator katolikus ifjúsági egyesület valamennyi alcsoportjával és a Mater Salvatoris leányegyesülettel megrendezte vasárnapi tradicionális katolikus ifjúsági napját. A városrészes katolikus ifjúsága a Juventus Salvator helyiségből csoportként tömörülve, zászló alatt felvonult a plébániatemplomba, ahol P. Kassovics Ágoston szalvatoriánusrendi szerzetes, az ifjúsági egyesület egyik vezetője mondotta az ünnepi szentbeszédet. Beszédében kérte az ifjúságot, hogy minden körülmények között őrizze meg hőfőhő lelkiületét és vigye azt át az életbe is. Az ünnepi szentmisét P. Haubenreich Károly egyesületi vezető mondotta nagy segédlettel. Mintegy kétszáz ifjú vett részt a közös szentáldozáson. Miso után átvonultak a Juventus Salvator kerthelyiségbe, ahol egész napra terjedő kertünnepélyt rendeztek. Megjelentek a város katolikus egyesületeinek képviselői is. Este műsor volt, amelynek során szavaltatok, énekeszámok, vigjelenetek és táncszámok váltakoztak. Közreműködtek Wollschütz né Holbó Mariaka, Schmidthauer Ferenc, Káldori Magda, Molitor Magda, Oberszt Gliz, Christ Miklós, Fekély Sándor és Makay Ernő.

JÓKAI REGÉNYEIT MÉG MA IS NAGYON SZERETIK A CSEHEK. Prágából jelentik: Jókai Mór regényei még ma is nagy népszerűségnek örvendenek a cseh olvasókörzöknél. Az egyik prágai könyvkiadó cég most sorozatos kiadást rendez Jókai válogatott műveiből. A sorozat első kötete: „A löcsei fehér asszony” most hagyta el a sajtót. „Bila pani levoeska” címmel. Egyébként ugyanennél a könyvkiadónál régebben már tizenhárom Jókai-kötet jelent meg. A löcsei fehér asszonyt Mayerhoffer Gusztáv fordította.

Mosakodás közben megfulladt egy kisfiú. Szatmár. Saját tud. Kőszegremete községben halálos gyermekszerecsenés történt. Váradi Imre gazdálkodó két éves hasonló nevű gyermek több társával sárral játszadozott. Kezükkel a vízzel telt gödörnél akarták megmosni. A kis Váradi Imre mosakodás közben elvesztette az egyensúlyát és beleesett a vízbe. Mire a házbetűk előkerültek, megfulladt.

CSÜTÖRTÖKÖN LESZ MARDARESCU TÁBORNOK TEMETÉSE. Bucaresti. Saját tud. A minisztertanács kimondotta, hogy Mardarescu tábornokot a nemzet halottjának tekintik s temetéséről az állam gondoskodik. Mardarescu tábornok holtteste hétfőn érkezett meg Bucarestibe. Temetése csütörtökön délelőtt 10 órakor lesz.

Zürichi záriat. Párizs 11.94 egyegyed, London 21.29 fel, Newyork 44.75, Brüsszel 74.50, Milánó 23.28, Amszterdam 238.70, Berlin 177.25, Prága 15.25, Varsó 83.10, Belgrád 10, Bucaresti 325.

EBBEN AZ ÉVBEN IS ELMARAD AZ INGATLANADÓ UJABB KIVETÉSE Bucaresti, saját tud. Az egyenesadó-törvény intézkedései értelmében a városi és falusi ingatlanokat öt évenként számbaveszik. Ez az időhatár a múlt év őszén lejárt, de különböző okokból az idei őszre halasztották ezt a számbavételt. A lapok értesülése szerint több mint valószínű, hogy az új kivétel az idén is elmarad, mert azok az indokok, amelyek tavaly a halasztást szükségessé tették, ma is fennállanak.

„A templomtorny órei.” Ezt a címet szántuk mindazoknak a nemeslelkű adakozóknak, akik a szaniszlói római katolikus egyházközséget kegyes adományaikkal hozzásegítik templomtornyának egy emeletnyivel való felemeléséhez és a templom külső tatarozásához. Magát a 42 méter hosszú, husz méter széles templomot 1925-ben emelte Isten dicsőségére a szaniszlói római katolikus hitközség. A belső ki-fejtésről ezen a nyáron gondoskodott. Az építés és festés több, mint kétféle millió leibe került és azt csaknem teljes egészében a hitközség fizette ki. Most sem kérne segítséget a torony-magasításához és külső tatarozásához, ha a gazdasági év csak valamivel jobban sikerült volna. Tornynyunk a régi kis templom volt még és a jelenlegi nagy templommal nincs több arányban. Alázattal és bizalommal kérjük azokat, akiket Szaniszlóhoz a testvéri vagy baráti láncok fűznek, mutassák ki most irányunkban érzett testvéri vagy baráti szeretetüket és legyenek „templomtornyunk órei”, legyenek örömműnk fokozói, tegyék adósukká e hitközséget és talán szabad így kifejezni magunkat: tornyunkon át igyekezzenek közelebb férni Istenünk egéhez, Jézusnak Szívéhez. Isten akarata és a Szent Szív vágya hogy dicsőségükre tornyok emelkedjenek fel s mutassanak ég felé. A legkisebb adományt is imáinkkal és eddig érzett szeretetünk fokozásával akarjuk meghálálni. Adományok erre a címre küldendők: Római katolikus plébánia, Szaniszló (Sănișlău) Szilágy vm. A szaniszlói római katolikus egyháztanács iskolaszéke.

Kilenc öngyújtót koboztak el a biharpüspöki vámnál egy fényképezéségtől. Nagyvárad. Saját tud. A biharpüspöki vámnál a Budapest felől érkezett gyorsonautó átvizsgálásakor egy Grozar Maximilian nevű bucaresti fényképezéségtől kilenc öngyújtót találtak, amiket Németországból hozott. A vámtisztviselnek Grozar azt mondta, hogy az öngyújtókat rokonainak hozta ajánlókba. Természetesen elkobozták tőle a benzinyújtókat és kilencezer lej pénzbírságot róttak ki rá. Miután a fényképezésnél ennyi pénz nem volt, bekísérték a nagyváradai ügyészségre és ha nem tudja kifizetni a bírságot, akkor 90 napi elzárásra ítélik.

A t. villanyfogyasztó közönség figyelmébe!

Jól gondolja meg, milyen izzólámpát vásárol, mert saját zsebéből van szó!

A „LUMEN” izzólámpa

1. olcsó,
2. kevés villanyt fogyaszt,
3. nagy fényt ad,
4. több mint 1000 órát ég,
5. bírja a rázást.

A „LUMEN” izzólámpák főlerakata minden feszültség részére:

BAZILLI-DEAK

Nagyvárad, Str. Dr. Aurel Lazar 1.
Telefon: 35-36.

A nagyváradai Építőiparosok Szövetsége tisztelettel felkéri a vas- és fémiparosok szindikátusának tagjait, hogy folyó hó 13-án, szerdán este 7 órakor tartandó szindikátusi taggyűlésen okvetlen megjelenni sziveskedjenek, tekintettel a napirendi pontok rendkívül fontosságára. Előkösz.

Feljegyzések

A pesti baloldali sajtóban napról-napra áradó támadások jelennek meg a hivatalos „egykéz” politika ellen, mely Magyarország nyugati kivetelét irányítja. Ezekből a támadásokból az erdélyi magyarságnak izelítőt ad az Ujság című organum, az egyetlen pesti napilap, mely ezidőszerint átlépheti a határt.

Mit jelent ez a sokat vitatott „egykéz” rendszer? Csak annyit, hogy a szomszédos ország nyugat felé irányuló mezőgazdasági kivetelének hasznát közérdekű nemzeti szervek — elsősorban szövetkezetek — szerzik meg s annak jelentős részét visszajuttatják a termelő gazdákhöz, kik nehéz munkájukkal ezt a kivételt lehetőségessé teszik. Jelenti még azt is, hogy ezek a szervek elsősorban azoktól a rétegektől vásárolnak, melyeknek boldogulását és eredményesebb munkáját a maguk nemzeti szempontjaikkal fontosabbnak tartják.

Tanusítjuk, hogy ezt az „egykéz” rendszert ilyen vagy olyan formában valamennyi utódállam következetesen folytatja a maga nemzeti rétegeinek érdekében. Tanusíthatjuk ezt, mert azt magunk is tapasztaltuk. Romániában például egykéz rendszer divik bizonyos mértékben a gabonafelvásárlásoknál, hol azt a román szövetkezetek gyakorolják és e szövetkezetek kezében van az olyan fontos monopólium is, mint a vámentes pamutfonal forgalomba hozatala. Aligha vehetnék tehát az utódállamok rossz néven, ha ez az egykéz rendszer tovább fejlődne és lehetővé tenné, hogy a nemzetiségek is lekapcsolódhassanak a nemzetközi áruforgalomba.

A világ legtermészetesebb jelensége ugyanis az, hogy minden nemzetgazdaság az államközi áruforgalomban a maga nemzeti-ségét részesíti előnyben, ahol van ilyen. A németek a maguk ipari portékáit mindenütt, ahol csak lehet németek útján hozzák forgalomba és megfordítva: a zsidók mindenütt a világon elsősorban palesztinai narancsot, meg grapefruitot vesznek és ezzel rendkívüli módon hozzájárulnak az új ország gazdasági felvirágztatásához. Igen természetesen tehát az a törekvés, mely ezt a szempontot érvényesítené különböző országok magyarjainak nemzetközi áruforgalmában. Természetes, hogy ez a törekvés sohasem érheti el teljesen a céljait, e törekvés nélkül azonban addig a határig sem lehet eljutni, amit a többségi népek minden különösebb sérelme nélkül mindenütt el lehet és el is kell érni.

Vannak azonban helyzetek, melyekben eddig a méltányos és jogos pontig sem lehet eljutni, egyszerűen azért, mert a gazdasági eszközök olyan körök kezében vannak, melyek csak a maguk önző, külön céljait nézik és semmi egyébbel a világon nem törődnek. Ilyenkor pedig csak az „egykéz” segít, mely a nemzetközi áru-cserében épenugy követhet magasabb szempontokat, mint a maga belső gazdasági életében.

Ezért van az, hogy fokozódó ellenszenvvel nézzük azt a hangos harci lármát, mit a fennebb érintett „egykéz” politika ellen, épen azok az orgánusok üznek, melyekre az a nagy erkölcsi felelősség hárul, hogy a nemzetiségi magyarságot Magyarország gazdasági életéről hűen és megnyugtatóan tájékoztassák. (Skin.)

Repülőgép kényszerleszállása — egy hajóra. Sanfranciskóból jelentik: Egy vitorlázó repülő, aki Los Angeles közelében szállt fel, a hirtelen keletkezett viharban az óceán fölé sodródott és végveszélybe jutott. Husz mérföldnyire a parttól az utolsó percekben sikerült megközelítenie egy hajót, amely Sanfranciskóból Hongkongba volt utban. Rendkívül körülményes módon sikerült a kényszerleszállás a hajó fedélzetére, amelyről a matrózok gyorsan eltávolítottak mindent, ami a gép tuját állhatta volna. A repülőgép természetesen darabokra zúzódott, de a pilótája néhány kisebb sérüléssel meguszta a kényszerleszállást és akarata ellenére saját költségen meg kell tennie a hongkongi utazást. Négy hónap múlva kerülhet vissza Los Angelesbe.

* **Láposy Ernő** tanárnő zenetanfolyamán (Nagyvárad, Str. Simeon Stefan 20.) az előadások megkezdődtek, a beiratások tovább folynak. Fiu és leány növendékek 5 éves kortól felvehetők. Speciális hallás- és ritmusfejlesztő gyakorlatok. Tandíj heti 2 órával havonta 200 lei.

Egyévi és négyhónapi fogházra ítélték a nagybányai álmérnököt. Szatmár. Saját tud. Részletesen beszámoltunk azokról a sorozatos szélhámoságokról, amelyeket Nagybányán egy Moldovan Teofil nevű állítólagos mérnök követett el. Moldovan mérnöki minőségben állást kért a Phönixtől. Alkalmazása után azt mondta, hogy a diplomája Bucurestiben maradt, de már irt a hozzátartozóinak, hogy küldjék utána az okiratot. Az igazgatóság a Moldovan bejelentését tudomásul vette. Moldovan bejárt a hivatalba és a legjobb tartsásban mutatkozott, mindaddig, míg az egyik labdarugómerközésen fel nem tűnt Ionescu bányakapitánynak, aki a „mérnök urban” egy brassói illetőségű, rovtmultu szélhámosra vált ismereni. Figyelmeztette a Phönix igazgatóságát, amely most már erőlyes formában követelte a Moldovan diplomáját. A „mérnök ur” erre megszokott Nagybányáról. Távozása után derült ki, hogy végigszélhámoskodta a fél Nagybányát. A kereskedőktől hitelt vásárolt és kölcsönöket vett fel, sőt a gyár hitelleveleit is megzsebelte. Később elfogták. Most a szatmári törvényszék egyévi és négyhónapi fogházra ítélte.

MISSZIÓBA INDULT KÉT KESZTHELYI KARMELITA SZERZETES. Keszthelyről jelentik: A keszthelyi karmelita-kolostorból vasárnap, 11-én, két hőslelkű fiatal szerzetes, P. Patrik úrnis és Fráter Illés alszerpap indult a római Missziós Rendi Kollégiumba, hogy onnan, kellőleg előkészítve, indiai vagy délamerikai missziótelepekre menjenek hittérítőnek. Ünnepléses búcsúztatás után vasárnap a keszthelyi hívek körmenetben kísérték ki a két bator magyar misszionáriust a vasuti állomásra.

Csikszeredából eltűnt egy tizenhétéves kereskedőség. Saját tudósítónktól. Deák Árpád helybeli lakatosmester jelentést tett a rendőrségnek, hogy Zoltán nevű 17 éves kereskedőség napokkal ezelőtt a városból nyomtalanul eltűnt. Legutoljára Bot Péter dánfalvi illetőségű pékség társaságában látták. A rendőrség elrendelte a középkermetű, szőke, kopasznyírú, világoszürke sportruhát és sapkát viselő ifjú körözését.

**ORSZÁGSZERTE MEGKEZDŐDÖTT A TENGERI BETAKARITÁSA. EGYES HE-
LYEKEN A SZÁRAZSÁG KÖVETKEZTÉ-
BEN GYENGE A TERMÉS.** Bucuresti. Saját tud. A földművelésügyi minisztériumban érkezett jelentések szerint a szárazság — a nyugati határvídek kivételével — tovább tart az egész ország területén. A szörványosan esett eső elégtelen volt. Megkezdődött a tengeritörés. A minisztérium becslése szerint a termés 450 ezer vaggont fog kitenni, ezt azonban a lapok tulzott várakozásnak mondják, mert helyenként gyöngének mutatkozik a termés.

**HATMILLIÓ RAB AZ OROSZ FOGOLYTÁ-
BOROKBAN.** Danzigból jelentik: A „Vorposten” azt az értesülést közli, hogy Szovjet-Oroszország területén jelenleg körülbelül hatmillió fogoly szinylódik a különböző fogolytáborokban. Ez az óriási szám, szabadságától megfosztott tömeg mind szovjetellenes magatartása miatt került gyűjtőtáborokba. Egyedül a „Bem”-táborban, az épülő Bajkál-Amur vasutvonal mentén több, mint hétszáz ezer, kényszermunkára ítélt rabot tartanak. A Volga mentén egy új fogolytábor létesítettek, amelyben kétszáz ezer politikai fogoly lakik, ezeket a Volga-Don vasut építésénél foglalkoztatják.

**GÉPKOCSIN KÖVETÉK A TEHER-
GÉPKOCSIKAT, HOGY KIFOSZTHASSÁK
AZOKAT.** Bucurestiből jelentik saját tud. A fővárosi sziguranca egy fosztogató bandának jött a nyomára, amely a Bucurestiből vidékre induló teherautókat menetközben dézsmálta meg. A banda úgy működött, hogy gépkocsin követték a teherautót s egy bandita menetközben ugrott át reá, hogy aztán onnan csomagokat dobáljon le. A rendőrség letartóztatott két sofőrt, két kereskedőt és egy nőt, de üldözik még a banda más tagjait is. Van a letartóztatottak között egy kis nevű magyar ember is.

**Két színtársulat fog játszani Marosvásár-
helyen.** Marosvásárhelyről jelentik: Kozma Hugó színigazgató megállapodott Kádár Imre dr kolozsvári színigazgatóval, hogy amikor a Thália nem játszik Marosvásárhelyen, akkor 6 fog ott előadásokat tartani, viszont mikor a Thália Marosvásárhelyen van, Kozma Hugó társulata nem játszhat ott. Így Marosvásárhelyen Kádár Imre dr és Kozma Hugó társulata felváltva fognak előadásokat tartani.

Vasvillával verte agyon vetélytársát. Kolozsvár. Saját tud. Megrendítő gyilkosság történt a megyei Mezővizsolya községben. Lacan Ioan huszonegy éves gazdaglegény meggyilkolta riválisát Camarasean Ioan ugyancsak 21 éves szolgaleányt. A két legény egy leánynak udvarolt s miután egymásközött nem tudtak dönteni, hogy melyikük maradjon el a leánnytól állandóan torzalkodtak. Lacan tegnap borzalmas tette határozta magát. Vasvillával megleste, amikor Camarasean távozik ideáljától, megtámadta s agyonverte. A gyilkos legényt letartóztatták és beszállították a kolozsvári ügyészség fogházába.

A legújabb „repülő állatkert”. Sanghájából jelentik: Mialatt a mennyei birodalom északi és középső részét háború és árvíz pusztítja, Kína nyugati tartományaiban a természetudokok háborítatlanul folytatják kutatásaikat. Floyd Smith a British Museum expedíciójának igazgatója, Szeccuen tartományban számos rendkívül ritka állatpéldányt szerzett. Ezeket külön arra a célra bérelt óriás-repülőgép szállította Csengtuból, a tartomány fővárosából Hongkongba. A „repülő állatkert” érdekesebb darabjai: négy teljesen kifejlett óriás panda, amelyek a világ legkritikább állatai közé tartoznak, egy kék hegyi kecske és negyven ritka madár.

Mint ismeretes Marseilleben a kikötőmunkások sztrájkba léptek

Most a francia kormány erőlyes intézkedésére katonai ellenőrzés mellett dolgoznak Marseilleben a kikötőmunkások, hogy a nagyfontosságú szállításokban akadályok ne merüljenek fel

Életbevágóan fontos orvosi könyvek asszonyok és anyák részére!

A nő a változás korában

Egy tapasztalt nőorvos megfigyelései és gyakorlati tanácsai. (25 ábrával.) Irta: dr Földes Lajos Ára 95 lei

A fiatal anya

Egy gazdagon illusztrált könyv tartalmazza mindazt, amit a fiatal anyáknak szülés előtt és után, valamint a csecsemő ápolásáról tudniok kell. Irta: dr Földes Lajos Ára: 95 lei

A női betegségekről

Megelőzés — Védekezés — Gyógyítás.

E munka az összes előforduló női megbetegedésekkel foglalkozik. Egészséges és beteg nőknek egyaránt fontos! Irta: dr Földes L. Ára: 125 lei

Új teherhordó állat: a zebroid. Fokvárosból jelentik: Pietersburg transvaali város utcáin új teherhordó állat jelent meg. E. J. Kruger földbirtokos zebra és szamar kereszteződéséből tenyésztette ki az állatot, amelyet „zebroid”-nak nevezett el. A zebroid a szamárnál 50 százalékkal erősebb és kitartóbb; eltartása 50 százalékkal olcsóbb, mint a szamáré; hámban épűgy, mint nyereg alatt kitűnően használható; nyugodt, tanulmányos és kitartó állat. Kruger a ló és zebra kereszteződésétől még nagyobb sikereket vár.

BEETHOVEN MUZEUM BADENBEN.

Bécsből jelentik: A Bécs melletti Badenben Beethoven muzeumot rendeztek be, amelyben a halhatatlan zeneszerző egykori lakószobája, konyhája és kamrája berendezése mellett igen sok más relikviát is elhelyeztek. Mint tudvalevő, Beethoven többször is Badenben kezelte magát s ebből az időszakból származnak a nagy zeneszerzőre vonatkozó emlékek, amelyek között még az egykoru — „kurlista” is ott látható.

Értékes halászsákmány. Ostendéből jelentik: Egy ostendei halászhajó, a La Manche csatornában dolgozott. Bevonták a nagy fenékháló és halak helyett nemes francia borokat tartalmazó üvegek voltak benne. A halászok megőrültek a ritka zsákmánynak, ugyanazon a helyen folytaták a munkát és összesen hetvennégyezer üveg bort fogtak ki a tengerből. Hazatérve megfizették a vámot, de így is ez az utjuk volt életük legeredményesebb vállalkozása. Megállapították, hogy egy tavaly elsüllyedt hajó rakománya került a halászok hálójába.

Felindulásában halálosan megsebesítette szolgáját egy asszony. Szatmár. Saját tud. Megrendítő tragédia történt Kóvárkölcse községben, Medan Mária dugdagdag asszony házában. Az asszony, akit a faluban mindenki szelíd és jólelkűnek ismert, tegnap délelőt át küldte a szomszédba Chira Erzsébet nevű 14 éves szolgáját. A leány megelégedkezett magáról és hosszú ideig a szomszédban maradt. Amikor hazatért, gazdasszonya felelősségre vonta és megfenyegette, hogy elbocsátja. A fiatal leány visszafelé ment, ami az idős nőt annyira felméggesítette, hogy felkapta az asztalról a kést és azt markolatig a leány testébe szúrta. Chira Erzsébet összeesett s mielőtt orvosi segítségben részesíthették volna, meghalt.

Terményárak Kolozsváron. Saját tud. A kolozsvári terménytőzsde legutóbbi árfolyamjegyzése a következő: újbúza 410, árpa 330 zab 420, tengeri 385, bab 900, nullásliszt 920, négyesliszt 850, ötösliszt 820, tengeri liszt 420—510, széna 95—110 lucerna és lshere 125, búzaszalma 60 lei métermázsánként.

Pályázati hírdelmény

A Szent Vincés Irgalmas nővérek (Szeretet Leányai) romániai tartományának központja pályázatot hirdet egyik intézetének igazgató, sebész-főorvosi állására. Pályázhatnak keresztény orvosok, akik több évi sebész-klinikai okirattal és bizonyítható gyakorlattal rendelkeznek és orvosi gépek (röntgen, diatermia, rövid hullám, pantostat stb.) kezelési módját és az orvosi praxisban való alkalmazást kellőképpen ismerik. Javaldalmazás meggyezés szerint. Pályázat küldendő: Szent Vincés irgalmas nővérek tartományi főnöknőjéhez, Oradea (Nagyvárad), Strada Nogáll 5.

A száj- és körömfájás miatt csökkent a sajtgyártás

Csehszlovákiában nincsen iúhiuró

Budapestről jelentik: A sajtkereskedelem súlyos helyzetbe került Magyarországon és Csehszlovákiában.

A legtöbb sajtféle előállítására ugyanis több metet, az Emmenthali sajt gyártása pedig több hónapot vesz igénybe. Az Esterházy uradalmi sajtgyár, mely egyik legnagyobb sajtgyártó vállalat Magyarországon, több héten át kénytelen volt üzemét szüneteltetni tejhiány miatt, de a többi sajtgyárak is időlegesen vagy teljesen szüneteltek, vagy pedig csak kisebb kapacitással dolgoztak. Ennek következtében heteken át egyetlen karika Emmenthali-sajt sem készült, úgy hogy a sajt készletek fogytán vannak és október-november hónapokban, amikor a június, július és augusztus hónapokban készült sajtoknak kellene piacra kerülni, előreláthatólag kevés lesz az áru.

Sajnos, csaknem mindenütt Közép-Európában ez a helyzet.

A száj- és körömfájási járvány elharapódzása igen nagy károkat okoz Csehszlovákia egész állattenyésztésében, főleg azonban a juhtenyésztésben. A juhok sorozatos megbetegedése és elhullása oda vezetett, hogy az országban csaknem teljesen kifogytak a sajtgyártó állatok és az egyéb termékek dolgában is igen kedvezőtlen a helyzet. Az állapotok súlyát főleg a Tátrában érzik, ahol a fürdővendégek körében viszonylag a legnagyobb a sajt-, vaj- és tejfogyasztás.

Filmet készítettek az afrikai óriásokról

40.000 méter film a Denis-Roosevelt-expedíció kétévi munkájának eredménye belga Kongóról

Brüsszelből jelentik: Afrikát az utóbbi években számtalan expedíció kereste fel. Ezek keresztül-kasul utazva Afrikát, igyekeztek a sötét világrészt megvilágítani. A legsötétebb részt azonban a belga Kongó északnyugati sarkát egyikük sem kereste fel. Három évvel ezelőtt kapott megbízást egy fiatal belga mérnök: Armand Georges Denis III. Lipót belga királytól, hogy vezessen expedíciót ebbe a fehér ember előtt ismeretlen területbe.

Denis feleségével — aki Roosevelt-leány — együtt indult el s két évig tartózkodott Kongó északnyugati részén, ahol ezidő alatt 40.000 méter filmet vett fel. A felvett filmanyagot az egyik amerikai filmgyár hozza a közönség elé még ebben az évadban. A film egyik legérdekesebb fejezete lesz az óriások törzséről, a Watusziakról felvett rész. A Watusziak méltán tarthatnak számat a tudományos világ érdeklődésére.

Afrikának egyenlítő alatt fekvő részében a közzelfogás csak törpe négerket ismert mint különleges népfajt. A Watusziak magassága a férfiaknál 7 láb (2,40 m.), míg a nők valamivel alacsonyabbak. Testszínük nem kormfekete mint a többi szomszéd-törzseké, hanem sötétbarnó, viseletük különböző mintásanyagokból készült s a római tógához hasonlít. Arisztokratikus megjelenésű emberpéldányok, akiknek asszonyai az afrikai szokásokkal ellentétben, semmi fizikai munkát nem végeznek. Érdekes szokásuk, hogy az újszülött fejét erős pályakötésbe teszik s mire a gyermek felnő, feje tojásdad alakú lesz. Társadalmi berendezkedésük monarchisztikus; ugyanazon dinasztiából kerül ki mindig a törzsfő, akit ők királyuknak neveznek. Származásuk eredete ismeretlen, valószínű azonban, hogy még a fáraók idejében Egyiptomból idevándorolt néptörzsekkel azonosak.

TURISZTIKA

S. T. Vulturii-Sasok Turista Egyesülete folyó hó 18-án, vasárnap reggel 6 óras indulással Béla-vára rendez kirándulást. Részvételi díj 75 és 90 lef. Jelentkezni lehet Nagyváradon Mocsáry Sándor írógépésnél, Feridnánd király körút 13. Gyenge István ékszerésznél Alexandri-utca 31 és az Egyesületi irodában Dr Lazar Aurel-utca 14.

Ne feledje el
SORSJEGYÉT MÉG
MA MEGUJITANI

HOLNAP, SZEPTEMBER 15.-ÉN VAN A
III. OSZTÁLY HUZÁSA.

Egy hónap múlva következik a nagy huzás,
amikor 317.253.600.— LEI kerül szétosztásra.

ÁLLAMI SORSJÁTÉK

Apcáhidetések

Egy szó ára 3 lef, vastagabb betűvel 6 lef. „Cim a kiadóban” további 10 lef. Állástkeresőknek 33 százalékos kedvezmény. — A legkisebb hirdetés díja 30 lef. — Az első szót minden esetben vastag betűvel szedi a nyomda.

Lakás

Négyszobás
modern tiszta lakás november 1-re kiadó. Nagyvárad, Bratianu-utca 27. szám.

2 szobás
komfortos lakás november 1-re kiadó. — Nagyvárad, Ingusta-u. 26. szám.

Kiadó
szép új 2 szoba, konyha. Havi 500 lef. Várlány van. Telefon: 1612 Nagyvárad.

2 kis szoba
azonnalra kiadó. Nagyvárad, Parcul Stefan cel Mare 19. szám.

4 szobás,
földszintes, modern lakás november 1-re kiadó. Nagyvárad, Bulev. Regele Ferdinand 41.

Kiadó
utcai butorozott szoba magános nőnek. Nagyvárad Tichindeal 18-a.

Alkalmazás

Lapelárusítók

utcai árusításra, MAGAS SZÁZALEKKAL, azonnal felvételnek. Jelentkezések a kiadóban

Házvezetőnőnek,
szakácsnőnek, szobanyának ajánlkozok két megbízható, jó családból való leány. Sultász József, Carei, Str. General Mosoiu No. 21.

Házvezetőnőnek
vagy társalkodónőnek menne fiatal uriaszszony magános urhoz, nőtgyhöz vagy idősebb házaspárhoz. Ajánlatokat kiadóra kér.

Szakképzett vincellér
gazdasági gyakorlattal elhelyezkedést keres. Cimet a kiadóba kér.

Különféle

Nyolc

hetes szövegtanfolyam kezdődik a Katalintelepen. Szept. 15-től nov. 15-ig. Két és négy-nyüstös háziszóttések szövegtét lehet megtanulni. Tandij 500 lef. Telefon: 1612. Nagyvárad.

60x120

méretű csiszolt tükröt, megvételre keresek. — Nagyvárad, Str. Ioan Ciordas 38.

Egy

szép utcai butorozott szoba kiadó. Nagyvárad Iake Ionescu-utca 24.

Iroda

helyiségek kiadók Duca utca 9. Ertekezhetni: dr Soós Istvánnal, Sztaroveszky-u. 17-a.

Kiadó

1 kettő és egyszobás utcai lakás mellékkellyiséggel november 1-től. Oradea, Str. Pasteur No. 37.

Gyakorlott kertész

bármilyen kertész munkát vállal vidéken is. Leveleket „Pontos” jellegére a kiadóba ker.

Adás-vétel

Eladó

egy új díofa ebédő 14 ezer lefért. Ertekezni: Nagyvárad, Petru Rares-utca 6. a.

Vidéki templom

részére olcsó, esetleg használt kelyhet keresek megvételre. Duck József, Nagyvárad, P. Unirii 13. szám.

Vásárhelyi hegyen

közvetlen Nagyvárad közelében eladó 7 hold prima szőlő teljes felszereléssel, megfelelő lakóházzal, cement borhállal és pincével. A ház üzletnek is kitűnően megfelel. Cim: Nagyvárad, Dr I. Ciordas-tuca 38. szám.

Jó állapotban

evő fehér gyermek sportkocsi eladó. Lototka, Nagyvárad, Piața Creangă No. 5. (Szt. József-ézanatorium mellett).

Antik

szobabutor, darabonként is eladó és bronz éjjeliszekrény lámpa. Nagyvárad, II. Károly király-ut 19. szám.

Bicikli

jó karban, jutányosan eladó. Nagyvárad, Str. Episcopul Radu 11. Pályf.

LEGUJABB

Fegyverek dörrennek, pokolgépek robbannak a szudéta-német vidékeken

Lövöldöző csehek golyója két szudéta-német életét kioltotta. — Tüntetések és ellentüntetések Csehország nyugali részén.

Prágából jelentik: Hitler beszédének elhangzása után a lakosság a szudéták földjén több helyen tüntetésekkel juttatta kifejezésre megelégedését. Az utcákon egybegyűlt tömegek a Deutschland-dalt énekelték és követelték a népszavazást. Egerben 8 ezer szudéta-német gyűlt össze a Takarékszövetkezet épülete előtt, ahol Sutton Pratt őrnagy, a Runciman küldöttség egyik tagja tartózkodott. A tömeg lelkes ovációban részesítette az őrnagyot, aki rövid beszédet intézett a tüntetőkhöz.

— Meggyőződtem arról, — mondotta, — hogy a szudéta-németeknek meg kell kapniuk jogaikat.

A tüntetések során csak Böhmisch-Budweisban volt verekedés, ahol a csehek megtámadták az ifjúsági tornászokat.

Wachenauban két pokolgép robbant. Az egyik egy szállodában, melynek tulajdonosa szudéta-német, a másik pedig egy cseh iskolában, amelynek az ablakai betörték.

Aussigból jelentik: Hétfőn este a város és környék lakossága Hitler beszéde után hatalmas tüntetést rendezett Aussig legnagyobb terein. A tüntetők követelték a szudéta-németek önkormányzati jogának megadását. A tüntetés rendezésén és nyugalomban folyt le, de amikor a tüntetők elvonultak, Schönprissben, Aussigtól nem messze, többször rálöttek a szudéta-németekre.

Az egyik golyó halálra sebezte Láng Helmutot, a szudéta-német önkéntes védőszolgálat egyik tagját. Másik golyó a tüntetésben részt sem vevő, ablakából kikönyökölő Wacher Rudolfot ölte meg.

Több tanu állítása szerint a lövéseket csehek adták le, akik egyébként is fenyegetőleg léptek fel a németekkel szemben. A tettesek még nem kerültek kézre.

A cseh kormány jegyzékét küldött Londonba

Prágából jelentik: Masaryk londoni cseh követ átnyújtotta az angol külügyi hivatalnak a cseh kormány jegyzékét, melyben kijelenti, hogy a jelenlegi követeléseknek népszavazás útján való megoldását kizártnak tartja, mert a cseh alkotmány nem ismeri a népszavazás lehetőségét.

Hitler Dél-Németországba összehívja a birodalmi gyűlést

Londonból jelentik: Azon a megállapításon kívül, hogy Hitler beszéde nem sokat változtatott a helyzeten, a lapok állásfoglalása nem egységes a német birodalmi kancellár beszédével kapcsolatban.

A Times szerint Hitler nyilván azt akarta mondani, hogy a szudéta-németeket nem lehet a cseh állam keretein belül kielégíteni, vagyis önrendelkezési jogot követelt számukra. Ez olyan követelés, — írja a lap, — mely megérdemli, hogy legalábbis fontolóra vegyék, ha a jelenlegi tárgyalások végleg meghisulnak. A követelés egészen demokratikus természetű. Ettől

eltelkintve a beszéd nem vet véget a válságnak, de nem is élezi ki azt, mely összes határozatlan-ságaival együtt tovább tart.

Ward Price a Daily Mailnek azt jelenti Nürnbergből, hogy

Hitler folyton követelni fogja a népszavazást és ha két héten belül a jelenlegi prágai tárgyalások nem vezetnek eredményre, összehívja Dél-Németországban a birodalmi gyűlést és újabb nyilatkozatot tesz a szudéta-német kérdéssről.

A lap vezércikke hihetetlen örültségnek tartja, hogy Európa, vagy a világ, háborút indítson a kisebbségek helyzetének megváltoztatása miatt.

A Daily Express úgy tartja, hogy tovább tart az aggodalom Európa békéjéért, de Anglia nem fog háborúba keveredni sem az idén, sem jövőre.

A szlovák néppárt nagyjelentőségű gyűlése

Pozsonyból jelentik: A szlovák néppárt vezetősége dr. Tiso elnökletével ülést tartott, amelyen Tiso beszámolt a Benesnél és Hodzánál tett látogatásáról és a németekkel, magyarokkal és lengyelekkel folytatott tanácskozásairól. A vezetőségi ülésről jelentést adtak ki, mely hangoztatja, hogy a szlovák néppárt kintart eddigi politikai irányvonala mellett és minden erejével azon lesz, hogy a párt által már benyújtott önkormányzati javaslat törvényerőre emelkedjék.

Az egyik vezető szlovák politikus kijelentette, hogy a párt továbbra is hű marad Hlinka örökéhez, hű marad a párt szövetségeseihez és

Ellentüntetések rendez a cseh kormány a némellakta vidékeken

Prágából jelentik: A szudéta-németek gyűléseinek ellensúlyozására cseh részről is gyűléseket és tüntetéseket rendeztek. Cseh jelentések szerint egy-egy gyűlésen 5—50 ezer ember vett részt, a csehekkel egyetértésben németek is. Természetesen elsősorban a német szociáldemokrata párt tagjaira vonatkozik ez a megállapítás. A Lidore Listy szerint a nyugat-csehországi községekben a cseh nyelvű táblákat átmázolták és az útjelző táblákra is horog-

Olaszország szolidárisan áll Németország mellett

Rómából jelentik: Kedden reggel már az olasz lapok is állást foglalnak Hitler beszéde tekintetében.

A Popolo di Roma megállapítja, hogy azok a hatalmak, amelyek a népek önrendelkezési jogának nevében küzdöttek a világháborúban, — nem zárkoznak el Hitler követeléseitől. A szudéta-német népszavazás a nemzetközi erkölcsiség magasabb elvének alkalmazását jelentené és egyetlen eszköz arra, hogy az Európát fenyegető válságot békésen megoldja.

Róma teljesen a német követelések mellett van.

A 44 milliós olasz nép a német nép iránti rendíthetetlen barátságáról, azonos érzelmektől áthatva ma és holnap teljes szilárdsággal áll a német nemzet mellett és a jog és igazság győzelmét kívánja. A Róma-berlini tengely erősebb, mint valaha.

Szerdán nyilatkozik az angol kormány Hitler beszédéről

Londonból jelentik: Az angol miniszterek még az éjszaka előzetes tanulmány tárgyává tették Hitler beszédének kivonatát. Egyelőre nem lehet határozott következtetéseket levonni és a beszédet kedden megegyezés alapon megvizsgálják.

Megbízható helyről eredő értesülés szerint Hitler egyelőre szabad utat enged a prágai tárgyalások folytatásának. Londonban Hitler beszéde után egyáltalán nem csökkent annak a reménye, hogy a szudéta-német kérdést tárgyalások útján, békésen lehessen elintézni. Az angol minisztertanács kedden nem ül össze, hanem csak szerdán és akkor várható az angol kormány nyilatkozata Hitler beszédéről.

Az „Exchange Telegraph” newyorki jelentése szerint Hitler beszédének hatására a font árnyama a dollárhoz viszonyítva háromnyolcaddal javult. 4.80 hétényolcaddra emelkedett.

nem törődik a támadásokkal, amelyek a pártot érik.

A Slovak című lap, — amelynek ezt a számát el is kobozták, — Benes szombati beszédével foglalkozik. Cikkének címe ez: „A mi türelmünk is véget ért”.

— Beszédekkel és ígéretekkel — írja többek között — nem lehet többé a szlovákokat orruknál fogva vezetni. Nem koldulunk, hanem követeljük azt, ami a miénk. Azt mondják a csehek, hogy elmentek az engedékenységgé legvégső határáig. De a mi türelmünk is elérte már az emberi türelem legvégsőbb határát.

Ellentüntetések rendez a cseh kormány a némellakta vidékeken

keresztet festettek. Több helyen összejelzőzés is volt csendőrségi beavatkozással. A „Slovak” vasárnapi számát és a „Die Zeit am Montag”-ot elkobozták.

Egerben a szociáldemokrata nepház ihlakait bevették. Hasonló kisebb tüntetések is ársutt is voltak.

Hodzsa miniszterelnök és a szudéta-németek között keddre kitűzött tárgyalást valószínűleg néhány rapra elhalasztják.

Ostromállapot a szudéta-német kerületekben

Prágából jelentik: Egyes kerületekben keddre virradó éjszaka sajnálatos erőszakoskodások és a biztonsági közegekkel való összetűzések történtek. Ennek következtében a kormány elhatározta, hogy valamennyi területen, ahol megvárják a köznyugalomra való rendet, kihirdetik a kivételes állapotot. Az ostromállapotot egyelőre Eger, Neudeck, Pressnitz, Ellbogen és Kaaden kerületekben hirdették ki. Különben a beérkezett jelentések szerint Egerben a lövöldözés során egy

szudéta-németet agyonlöttek, három gyermek pedig megsebzült. Más helyekről is összetűzések híre érkezik.

Franciaországból tilos a hadicélra szükséges textil kivitele

Párizsból jelentik: Az Epoque jelentése szerint a kormány rendeletileg megtiltotta a honvédelem számára szükséges textil-anyagok kivitelét.